

Linux 'as well as to learn

ubuntu 14.04

6'6"

5'6"

5'0"

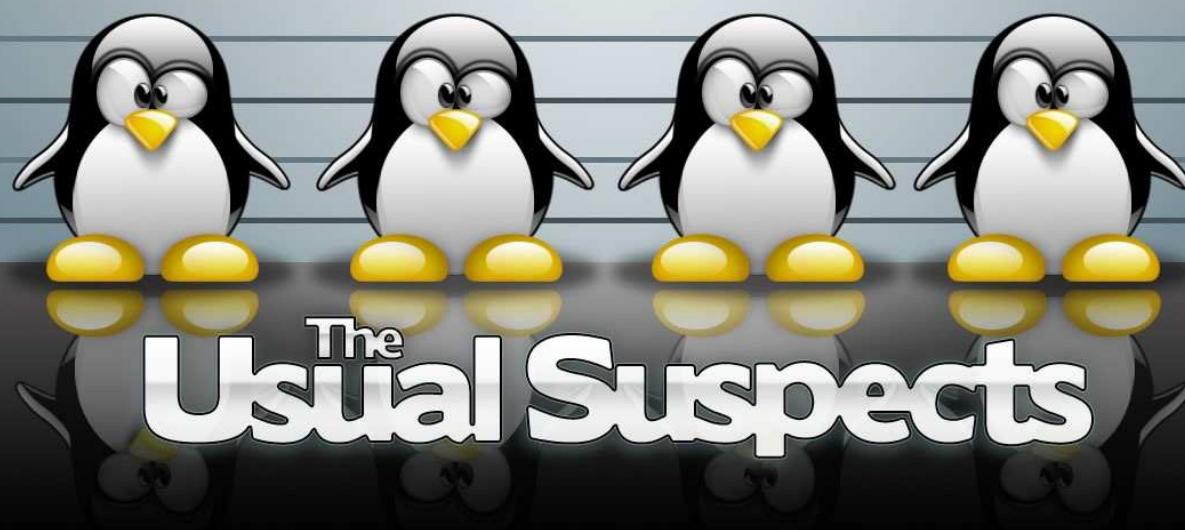
4'6"

4'0"

3'6"

3'0"

for student

سیستم عامل لینوکس را خوب یاد بگیریم

(ابونتو نسخه 14.04.3)

ورایش جدید

1394/6/15

(بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ)

: مقدمه

به همه هموطنان عزیز به خصوص دانشجویان و مدرسان گرامی سلام عرض می نماییم و امیدواریم همیشه در زندگی موفق و پیروز و کمک یار دیگر مردم باشید ما در این کتاب که به صورت رایگان عرضه شده است قصد معرفی سیستم عامل لینوکس (نسخه ابونتو) داریم البته این کتاب برای افراد مبتدی و در سطح نسخه کاربری (ابونتو) آموزش داده شده است در ابتدای کتاب محیط گرافیکی را آموزش داده و سپس به سراغ محیط دستوری لینوکس (ترمینال) می رویم این کتاب در (11 جلسه) ارائه شده است تا اینکه یادگیری آسان و منظم باشد.

ما مخصوصاً لینوکس کمی تری نسبت به ویندوز داریم پس از همین حالا تصمیم گیرید.

& دوستان عزیز اگر هرگونه انتقادی پیشنهاری دارید من توانید از طریق ایمیل زیر با ما در تماس باشید &

ubuntu15@chmail.ir

* با آرزوی موفقیت برای همه عزیزان*

(الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد الضرج)

جلسه اول	۵
لینوکس چیست؟	۵
توزیع های مختلف لینوکس	۶
اصطلاحات و کلمات کلیدی لینوکس	۷
انواع روش های نصب لینوکس	۸
بوتیبل کردن فلاش	۹
نصب لینوکس ابونتو	۱۳
نصب در ماشین مجازی	۱۹
جلسه دوم	۲۸
میز کار	۲۸
مهمنترین قسمت گرافیکی ابونتو	۳۲
جلسه سوم	۴۴
مهمنترین قسمت گرافیکی ابونتو	۴۴
اسامی برخی نرم افزار های کاربردی لینوکس	۵۰
جلسه چهارم	۵۲
محل های کلیدی در سیستم عامل	۵۲
جلسه پنجم	۵۴
مفاهیم خط فرمان	۵۴
چرا و چه موقع باید از خط فرمان استفاده کنیم	۵۵
جلسه ششم	۵۷
ساخت فایل و پوشه ها و کار بر روی آنها	۵۷
دستورات کپی و جابه جایی فایل ها	۵۹
جلسه هفتم	۶۱
دستورات کاربردی لینوکس	۶۱
دستور ریستارت و خاموش کردن	۶۲

جلسه هشتم..... ۶۴

ساخت کاربر و گروهای کاربری ۶۴

جلسه نهم..... ۶۶

فسرده سازی فایل در لینوکس ۶۶

نصب سورس نرم افزار در مخازن لینوکس ۶۸

جلسه دهم..... ۶۹

مجوز های یک فایل ۶۹

جلسه یازدهم..... ۷۱

آشنایی مختصر با دستورات شبکه ۷۱

نویسنده کتاب یکی از طرفداران لینوکس می باشد تاریخ نشر آن در ابتدای کتاب ذکر شده است با اینکه قصد چاپ این کتاب را داشتم به دلیل قیمت زیاد کاغذ و در دسترس بودن کتاب برای همه آن را به صورت کتاب الکترونیکی در سطح اینترنت پخش کردم . نسخه اول کتاب دارای اشکالات جزئی بود که پس از برطرف کردن آن این کتاب را برای شما تهیه کردم.

هر گونه کپی برداری از این کتاب مجازمی باشد.

لینوکس چیست؟

لینوکس به طور معمول به گروهی از سیستم عامل های رایانه ای گفته می شود که به صورت متن باز (open source) که تحت مجوز گنو(GNU) ساخته می شود. این بدین معنی است که هر فردی می تواند از آن به صورت آزادانه و رایگان از آن استفاده کند، در آن تغییر ایجاد کند و همچنین آن را برای استفاده به دیگران بدهد. در حقیقت باید هسته‌ی لینوکس را لینوکس نامید.

ویژگی های سیستم عامل لینوکس؟

1-هزینه کم

لینوکس سیستم عاملی رایگان است البته نسخه های تجاری مثل ردht و دبیان وجود دارد اما هزینه های آن نسبت به سیستم عامل های دیگر (مثل ویندوز و یونیکس) کمتر است.

2-امنیت و پایداری

متن باز بودن لینوکس از عوامل بسیار مهم در امنیت و پایداری آن می باشد چرا که 1- لینوکس مثل سیستم عامل های دیگر انحصاری نبوده و توسط برنامه نویسان سراسر جهان تنظیم میشود و در صورت کوچکترین باگ در هسته لینوکس. آن را برطرف می کنند 2- برخی لینوکس ها (مثل ابونتو) بر خلاف سیستم عامل های دیگر هر 6 ماه نسخه جدید را انتشار می دهند و میزان پشتیبانی از هر نسخه 18 ماه می باشد.

3-نیازهای سخت افزاری اندک

لینوکس به دلیل ساختار هسته‌ی مناسب و تعداد توزیع های زیاد می تواند با حداقل امکانات سخت افزاری کار کند تا جایی که نسخه هایی وجود دارد که بدون وجود هارد دیسک و با رم 16 مگابایت شروع به کار می کند.

4-تنظیم و شخصی سازی

چون لینوکس به صورت متن باز می باشد لذا هر کسی با در در دست داشتن سورس ها و کمی تسلط در زبان برنامه نویسی به زبان های (سی و سی پلاس پلاس و اسملی)، می توان آن را تغییر داده و لینوکسی شخصی برای خود داشته باشد.

& توزیع های مختلف لینوکس &

کاربرانی که دارای آشنایی کمتری با گنو/لینوکس هستند، جذب توزیع هایی می شوند که دارای ابزارهای پیکربندی گرافیکی است که آنها را قادر می سازد راحت تر سیستم شان را اداره و نصب نمایند. همچنین دارای نرم افزارهای جدیدی باشد که به آنها حداکثر قابلیت ها را ارائه نماید.

چون لینوکس یک سیستم عامل متن باز است هر کسی می تواند آن را مطابق با نیاز های خود تغییر دهد و توزیع جدیدی از آن ارائه کند. هم اکنون حدود 600 توزیع با پشتیبانی فعال وجود دارد. توزیع های رایج و محبوب عبارتند از:

Ubuntu- OpenSUSE- Fedora -Gentoo –Slackware- ArchLinux -Mint – BackTrack – redhat
Cent os – slakware

یکی از مشکلات عمدی کسانی که می خواهند به لینوکس مهاجرت کنند انتخاب یک توزیع مناسب است. من به کسانی که دوست دارند لینوکس های مختلف را امتحان کنند توصیه می کنم ابتدا با استفاده Live CD . که از این دیسک می توانید بدون نصب سیستم عامل با آن کار کنید البته سرعت این نوع دیسک ها پایین تر از نسخه نصبی لینوکس مورد نظرتان است و کار آیی پایین تری هم نسبت به آن دارد. پس از امتحان کردن آن. اگر باب میلتان بود می توانید نسخه ای نصبی آن را دانلود یا با هزینه ای اندکی خریداری کنید و پس از نصب از آن لذت ببرید.

لکته = البته ما اکنون از توضیح بیشتر راجع به سیستم عامل لینوکس بسنده خواهیم کرد البته اگر مایل اطلاعات بیشتر مثلا راجع به سازنده لینوکس یا اولین نسخه لینوکس و... هستید از کتابهای جانبی بیشتر یا سایت هایی مانند ویکی پدیا کمک بگیرید.

(لینوکس ابونتو)

خانواده ابونتو شامل موارد زیر است :

- Ubuntu Desktop -1
- Ubuntu Server Edition -2
- Kubuntu -3
- Edubuntu -4
- Xubuntu -5
- Gobuntu -6
- Ubuntu MID Edition -7

* اصطلاحات و کلمات کلیدی لینوکس *

برای اینکه بتوانید لینوکس را راحت تر فرا بگیرید، بهتر است مفهوم برخی از اصطلاحات لینوکس را بیاموزید.

1- مدیر سیستم یا کاربر ریشه (root)

این کاربر در ویندوز با نام Administrator شناخته می شود این کاربر مدیر سیستم است و اجازه هر کاری را در سیستم دارد. بهتر است اگر نیازی به این کاربر و امکانات آن ندارید با کاربر استاندارد وارد شوید.

2- پارتیشن (SWAP)

در هنگام نصب باید یک پارتیشن بسازیم تا به عنوان حافظه مجازی مورد استفاده قرار گیرد.

SWAP ترجیحاً باید برابر یا کمی بیشتر از اندازه RAM باشد

3- فایل سیستم لینوکس

یا EXT4 قالب بندی پارتیشن های لینوکس مثل NTFS در ویندوز است.

4- شاخه ریشه یا /

شاخه ریشه بالاترین سطح در سیستم فایل لینوکس است و تمام شاخه ها و فایل ها در زیر مجموعه این شاخه قرار می گیرند برای مثال شاخه home یکی از پر کاربرد ترین زیر شاخه های شاخه ریشه است.

5- Failsafe

در مواقعي که سیستم عامل با تنظیمات معمول توانایی بوت شدن ندارد، با استفاده از این گزینه می توانیم سیستم را در حداقل امکانات بالا بیاوریم (مانند Safe mode در ویندوز)

6- Repository

به مخازن نرم افزاری که با استفاده از آن ها می توان همواره سیستم را بروز نگه داشت Repository می گویند.

7- Dependency

در بعضی مواقع هنگامی که می خواهیم نرم افزاری را نصب کنیم این برنامه نیاز به بسته یا فایل دیگری دارد که آن را Dependency می نامند

8- Desktop Environment

نمونه هایی از این Unity و KDE و Gnome. واسط گرافیکی کاربر است که کار با سیستم را برای کاربر راحت تر می سازد واسط های گرافیکی هستند.

9- بسته نرم افزاری

مجموعه ای از فایل های مورد نیاز یک برنامه است که برای سادگی مدیریت و کنترل در یک فایل نگهداری می شود . علاوه بر فایل های لازم برای اجرای برنامه ها، در بسته ها فایل های مخصوصی وجود دارند که وظیفه آنها کپی کردن این فایل های اجرایی در مسیر صحیح است.

Deb - 10

یک فایل deb. یک بسته ابونتو (دبيان) است که کلیه فایل های مورد نیاز یک بسته برای نصب را دارد.

Source Package - 11

بسته ای که دارای متن اصلی یک برنامه است و باید کامپایل شود تا قابل استفاده روی یک معماری سخت افزاری خاص باشد.

Super - 12

کلید super در لینوکس مانند کلید start در ویندوز می باشد .

& انواع روش های نصب لینوکس &

1- نصب به عنوان تنها سیستم عامل موجود

2- بوت دو گانه

3- نصب در داخل ویندوز

4- نصب در ماشین مجازی

5- استفاده از دیسک زنده

در صفحات بعدی روش های بالا را توضیح می دهیم .

1- نصب به عنوان تنها سیستم عامل موجود

اگر شما سی دی سیستم عامل لینوکس ابونتو را در دست داشته باشید می توانید به سراغ مراحل نصب بروید.

و گرنه باید آخرین نسخه سیستم عامل ابونتو را در سایت www.ubuntu.com دانلود کنید. و فایل ISO را داخل فلاش یا سی دی (بوتیبل شده) قرار دهید.

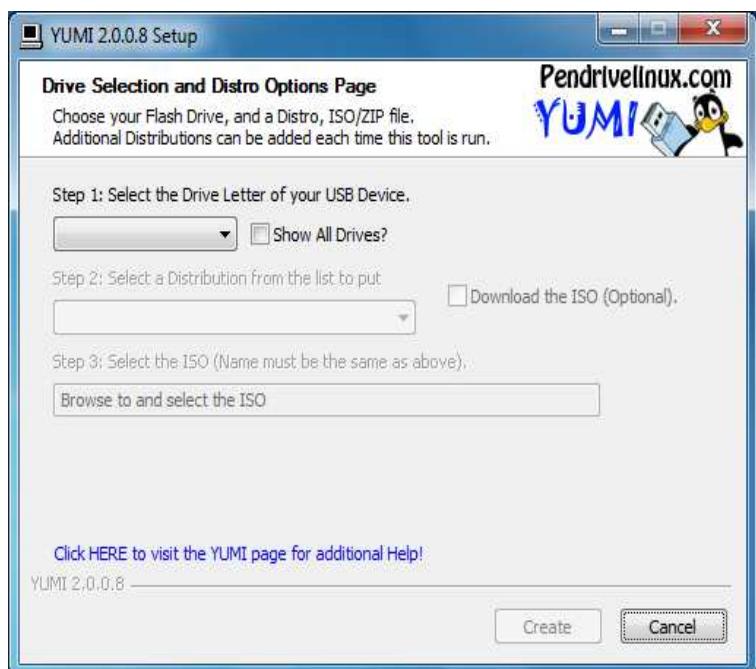
نکته : اگر میخواهید لینوکس در ماشین مجازی نصب کنید نیازی به ریختن فایل ISO در داخل سی دی یا فلاش نیست. و مستقیماً می توانید ISO را در ماشین مجازی نصب کنید.

نکته : اگر فلاش یا سی دی بو تیبل در دست ندارید می توانید از طریق آموزش زیر بو تیبل کردن را با هم یاد بگیریم.

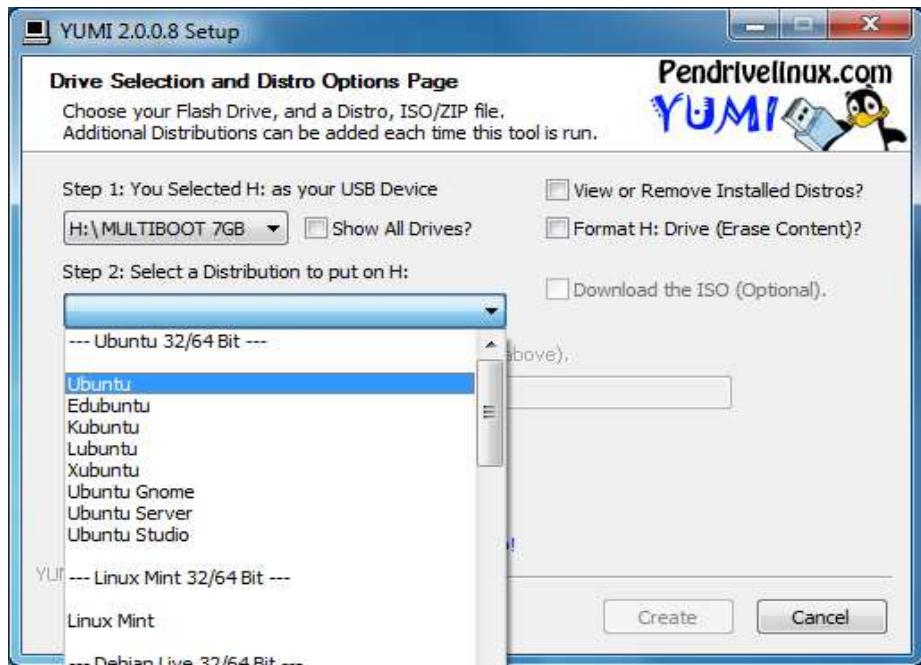
* بو تیبل کردن فلاش *

بعد از دانلود روش کلیک کنید. نیازی به نصب نیست. پورتابل لود می شود.

آخرین نسخه نرم افزار YUMI رو دانلود کنید . در قسمت Step1 فلاش مورد نظر خود را انتخاب کنید.

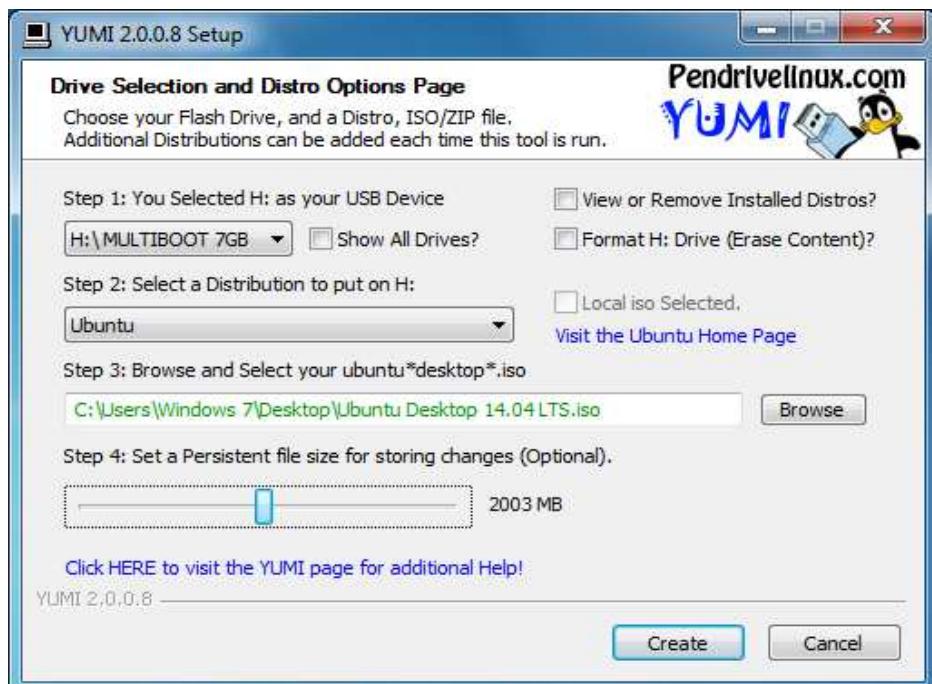

در قسمت 2 step 2 نسخه ابونتو خود را انتخاب کنید.

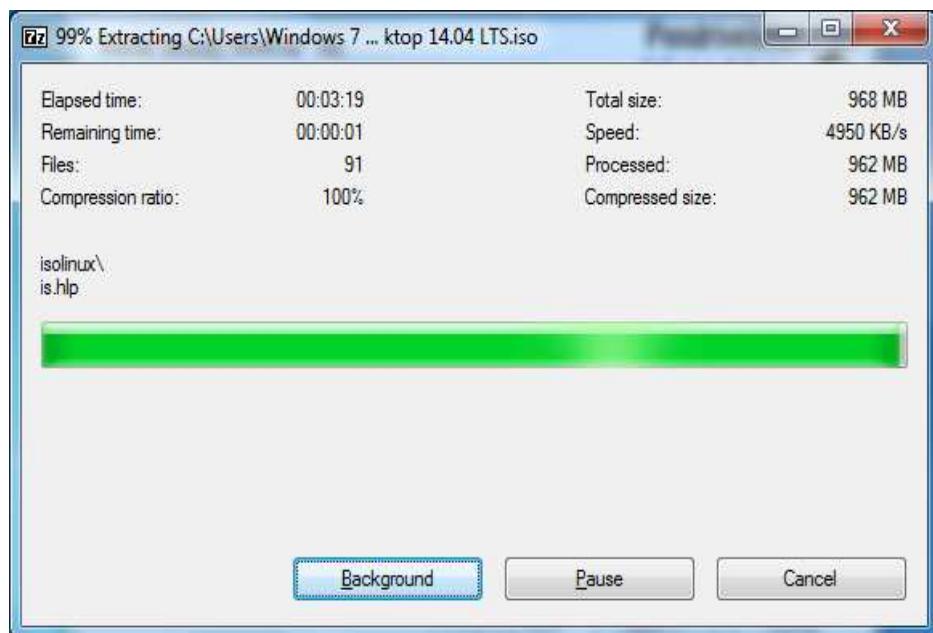

در قسمت 3 step 3 فایل iso خود را انتخاب کنید.

در مرحله 4 step 4 می توانید به لینوکس خود حجم دهید این مرحله فقط برای ابونتو کار می کند

در اینجا بر روی yes کلیک کنید.

بعد از این مرحله بر روی finish کلیک کنید.

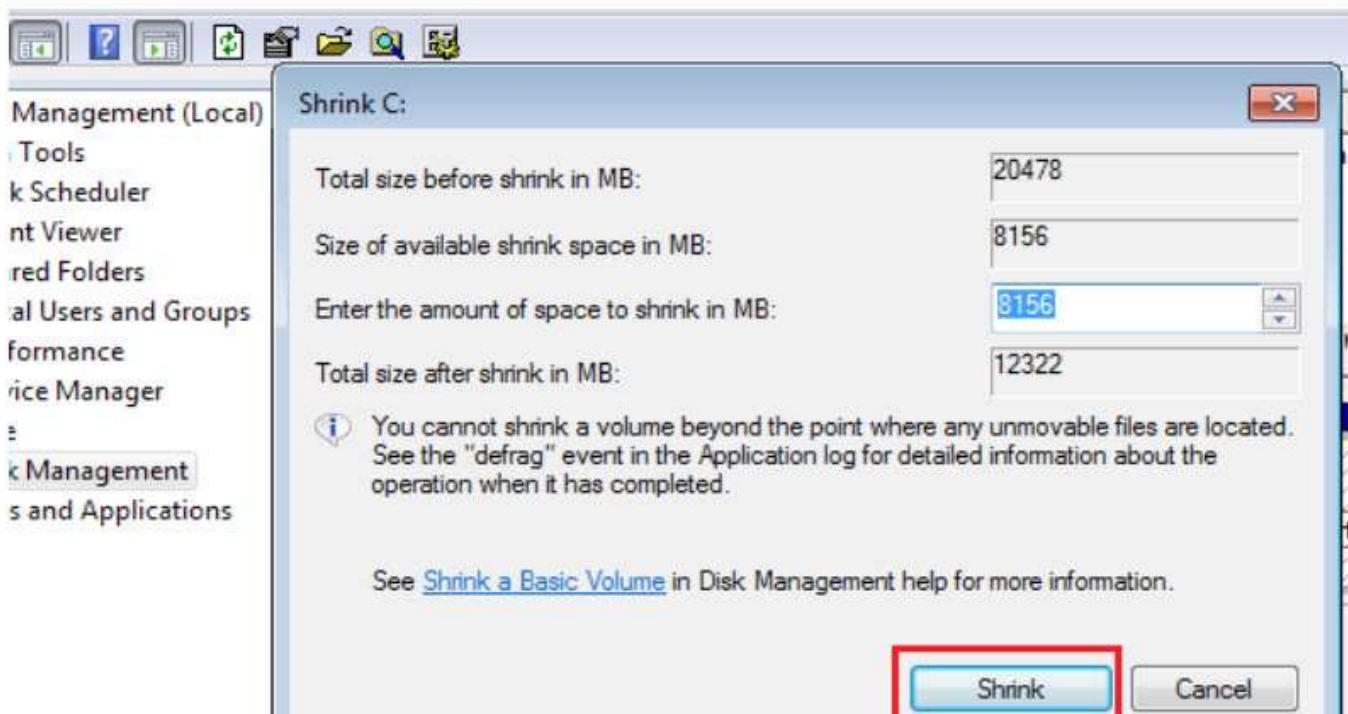
حال فلش شما آماده نصب می باشد.

نکته: دوستان عزیز یک نکته بسیار مهم که باید قبل از نصب بدانید این است که زمانی که بخواهیم لینوکس را در کنار ویندوز نصب می کنیم به طوری که کاربر باید یکی از درایور های ویندوز را برای نصب لینوکس اختصاص دهد و حجم این درایو بسته به نسخه لینوکس دارد و این نکته را باید به یاد داشته باشیم که فرمت های ویندوزی (NTFS) در لینوکس پشتیبانی می شود. اما فرمت ext3 یا ext4 در ویندوز نمایان نمی شود.

* روش ساخت یک درایومجزا برای نصب سیستم عامل ابونتو *

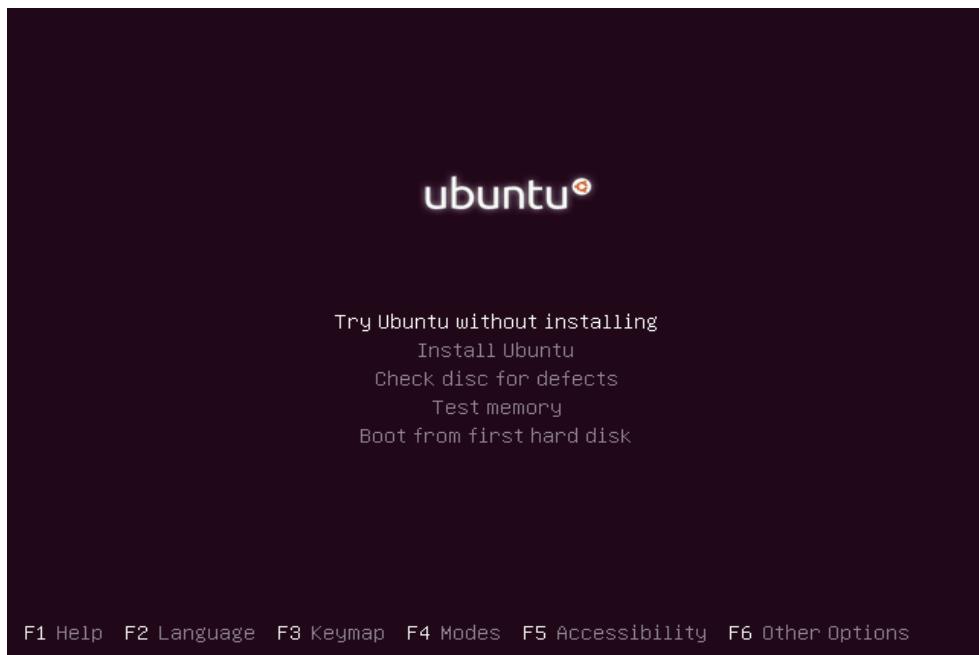
- ۱) وارد ویندوز شوید و به منوی استارت بروید و بر روی Computer راست کلیک کنید و بر روی Manage کلیک کنید.
- ۲) در پنجره‌ی باز شده به منوی Disk management بروید و بر روی درایوی که می خواهید فضایی را برای نصب اوبونتو بردارید راست کلیک کنید و گزینه‌ی Shrink را بزنید.
- ۳) در پنجره‌ی باز شده مقدار فضایی که برای نصب اوبونتو نیاز دارید را جدا کنید (حده اقل ۸۵۰۰ مگابایت ۸,۵ Gig) و بر روی گزینه‌ی Shrink کلیک کنید.

نصب لینوکس ابونتو 14.4

البته با ید خدمت شما عرض کنم که در هنگام نوشتن این کتاب ابونتو نسخه 15.4 را هم منتشر کرده است امام چون تفاوت زیادی در نصب وجود ندارد همان نسخه 14.4 را با هم تمرین می کنیم.

- 1-ابتدا سی دی را داخل سی دی رام قرار دهید یا فلش حاوی ابونتو را به کامپیوتر متصل کنید
- 2-سیستم را ریستارت کنید
- 3-بایوس سیستم خود را در حالت بوت سی دی یا فلش قرار دهید
- 4-اولین صفحه ای که مشاهده می نماید صفحه رویرو می باشد

با انتخاب گزینه اول

حالت زنده بدون نیاز به نصب می توانید محیط دسکتاپ لینوکس را مشاهده کنید و از آن استفاده کنید البته سرعت و دسترسی در آن کمی محدود است.

با انتخاب گزینه دوم

نصب ابونتو را در پیش خواهید گرفت.

با انتخاب گزینه سوم

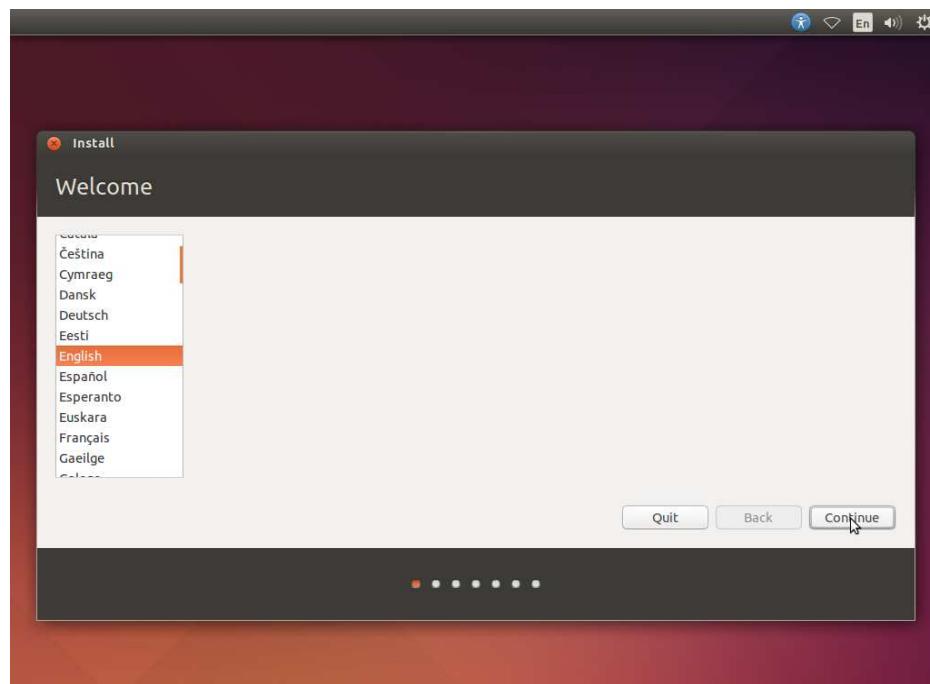
دیسک شما را چک می کندو با خطاهای هنگام نصب شما را آگاه می سازد

میزان رم سیستم شما را برای نصب سیستم عامل چک میکند

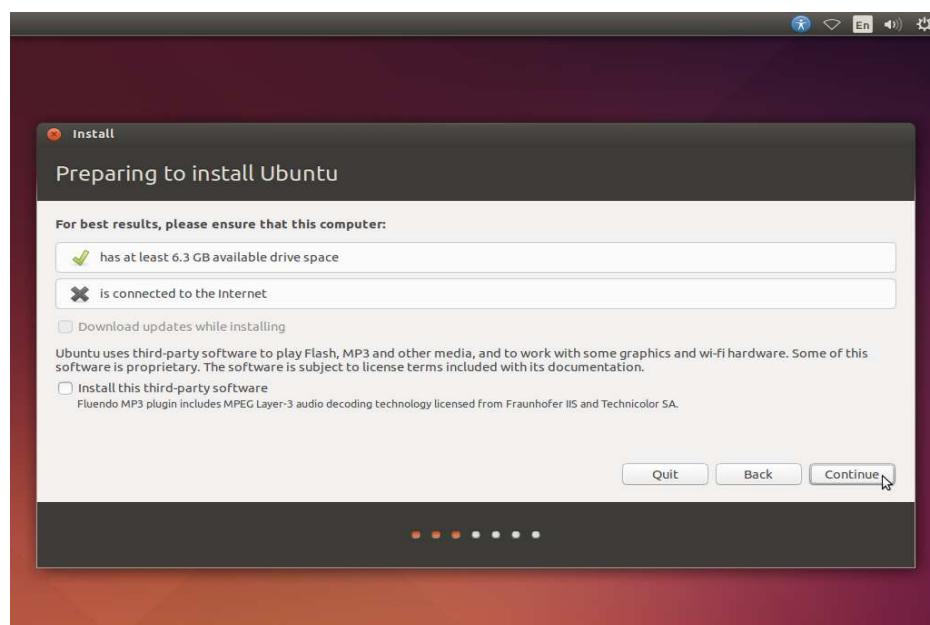
با انتخاب گزینه پنجم

بوت را از اولین هارد دیسک شروع می کند.

5- خب بعد از زدن دکمه **Install Ubuntu** صفحه زیر میاد.

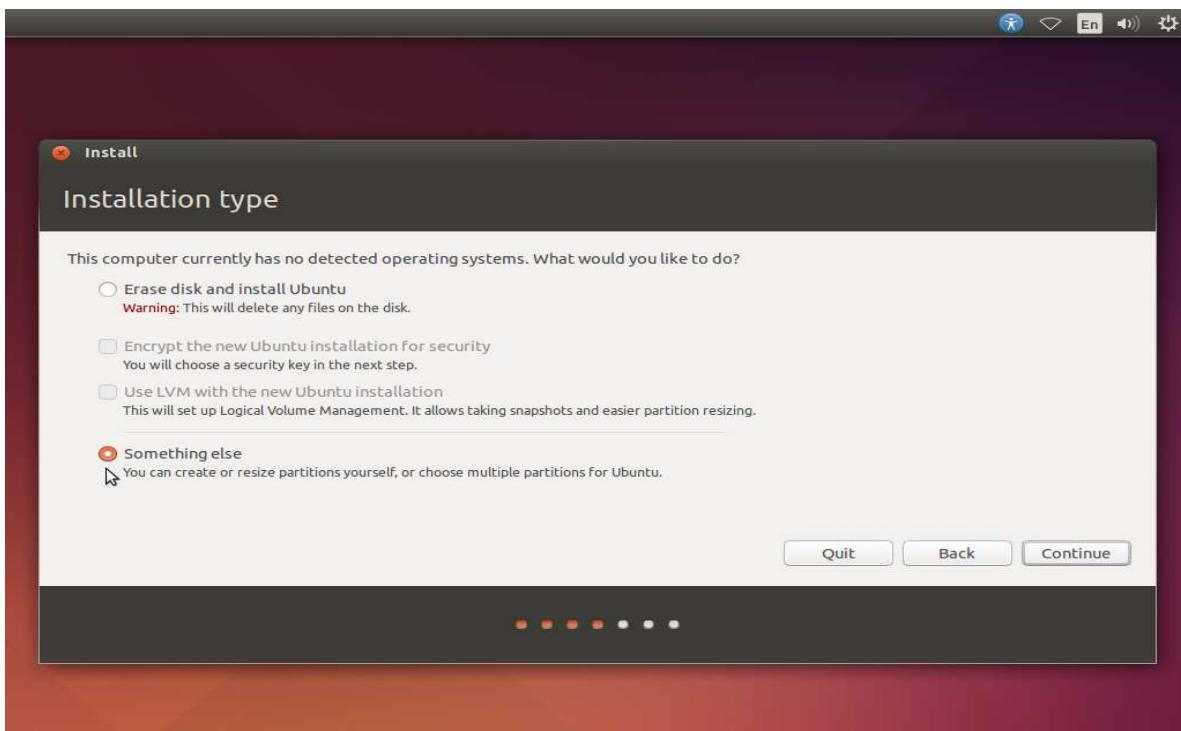

6- در این صفحه زبان مورد نظر را انتخاب کنید (english)

7- این مرحله نشان می دهد ابونتو چه چیزهای نیاز دارد و چه چیزهایی مناسب آن هست. اولین جمله می گوید که ابونتو روی 6.3 گیگ حافظه می تواند نصب بشود. وقتی تیک سبز دارد یعنی من 6.3 گیگ فضا دارم. جمله‌ی دوم می گوید اینترنت باید وصل باشه که خب چون وصل نیست، کنارش ضربدر هست. مشکلی نیست.

جمله‌ی بعدی مربوط به آپدیت ابونتو حین نصب کردن هست. وقتی ما اینترنت رو قطع کردیم دیگه آپدیتی هم در کار نیست. اون جمله‌ی آخر هم برای نصب کدک‌های صوتی و تصویری و نصب فلاش پلیر و فونت و ... هست که این تیک را حتماً بزنید. چون یک تازه کار هستید بعدها به دنبال نصب کدک در ابونتو نباشد.

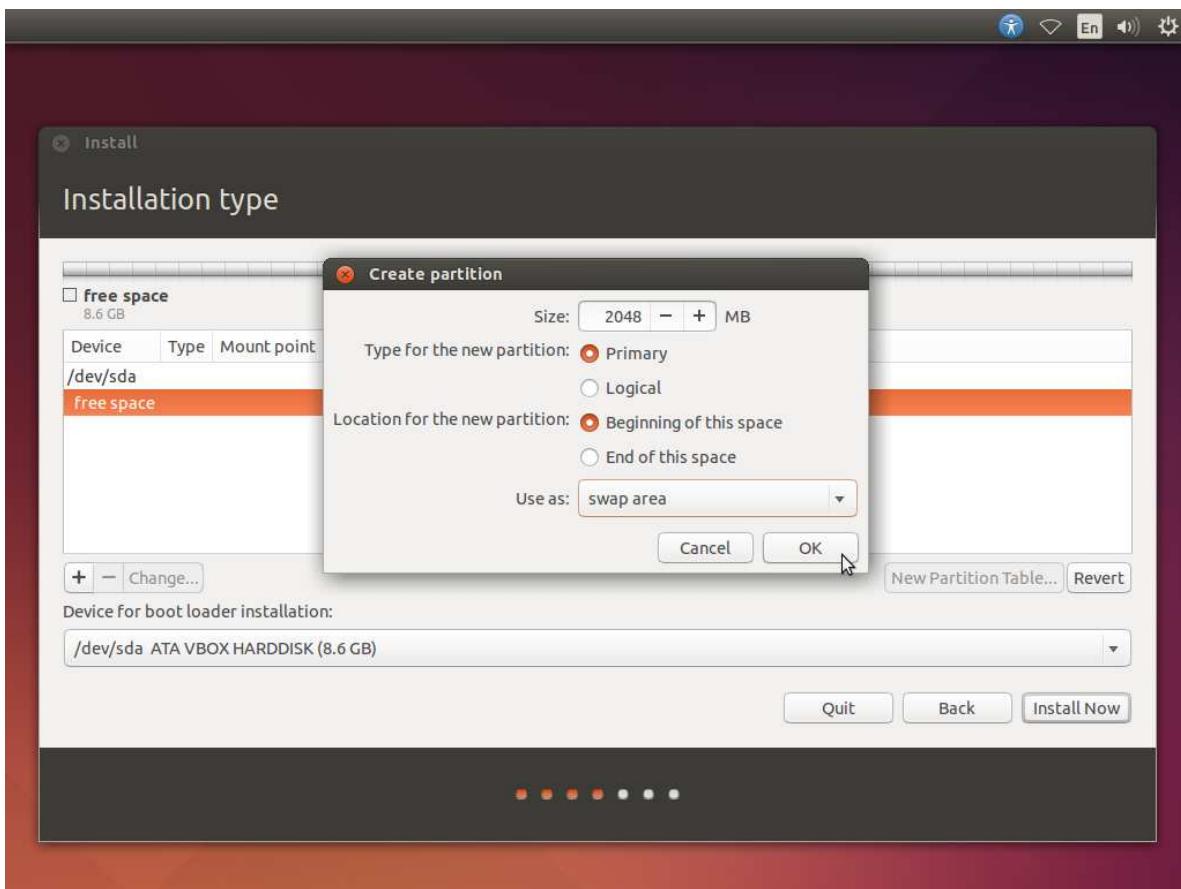

8- این مرحله در Virtual Box هم وجود دارد البته گزینه‌های دیگری هم دارد.

گزینه‌ی اول ویندوز رو پاک می کند و لینوکس رو به جای آن نصب می کند. ولی توضیحاتش نشان می دهد که همه‌ی فایل‌ها را پاک می کند و ابونتو را نصب می کند.

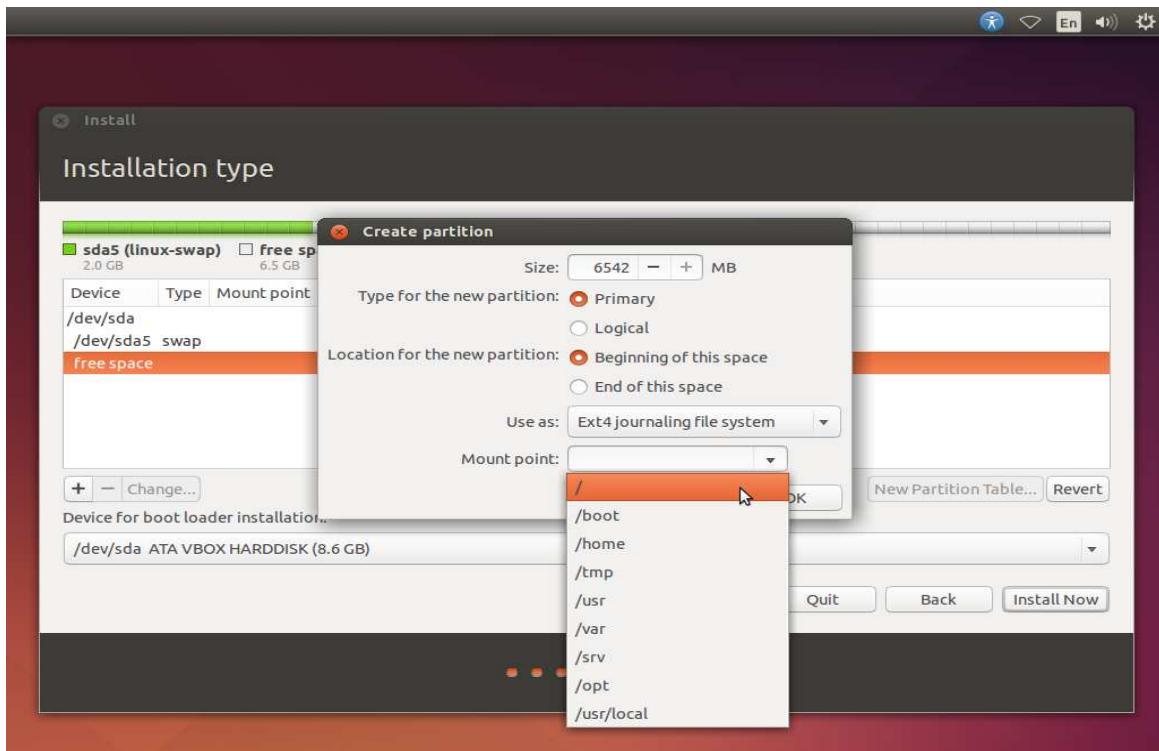
بهترین حالت گزینه‌ی دوم.

پس گزینه‌ی Something Else را تیک بزنید و دکمه continue را بزنید.

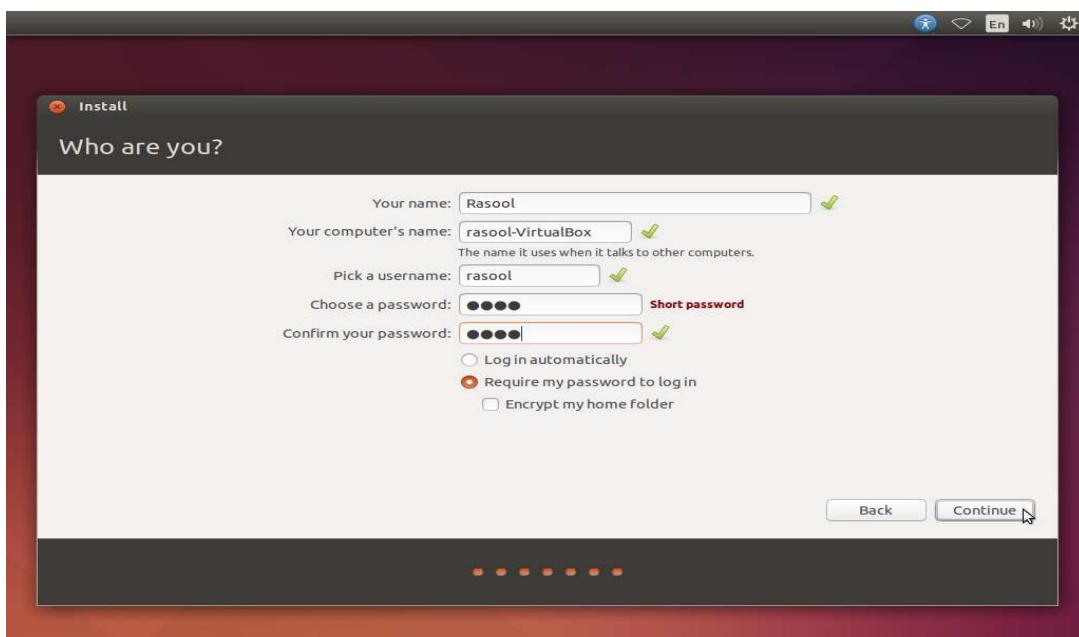

9- دوستان توجه داشته باشید این مرحله را با دقت انجام دهید زمانی هارد دیسک خود را انتخاب کنید صفحه بالا را خواهید دید ابتدا باید یک درایو برای swap بسازید ابتدا بر روی new partition table کلیک کرده و در قسمت size ان را به میزان رم یا کمی بیشتر تغییر دهید و نوع پارتیشن primary را انتخاب کنید و در قسمت location گزینه beginning را انتخاب نموده و در قسمت use as آن را از نوع swap area انتخاب کنید و ok را بزنید.

دوستان شما در همین قسمت یک درایور را برای نصب لینوکس انتخاب کنید برای اینکار در قسمت size سایز آن بیشتر از 6.5 گیگ برای ابونتو و نوع پارتیشن primary را انتخاب کنید و در قسمت location گزینه beginning را انتخاب نموده و در قسمت use as آن را از نوع EXT4 انتخاب کنید. و در قسمت mount point گزینه / را انتخاب کنید. و سپس پس از انتخاب درایو روی install now کلیک کنید

- 10- دوستان عزیز در مرحله بعدی ساعت خود را برروی تهران تنظیم کرده و continue را بزنید.
- 11- در قسمت بعد زبان خود را انتخاب و دکمه continue را بزنید .

12- گزینه اول نام خود را ذکر کنید گزینه دوم نام کامپیوتر خود را بنویسید گزینه سوم نام کاربری خود را بنویسید

گزینه چهارم پسورد را وارد کنید گزینه پنجم پسورد را تکرار کنید و روی گزینه require بزنید و ادامه دهید.

13- بعد از اینکه لینوکس تا دقایقی بعد نصب شد موقع راه اندازی مجدد گزینه ubuntu را انتخاب نموده و با وارد کردن نام کاربری و پسورد وارد دسکتاپ لینوکس خود شوید.

* پیان روش اول *

2- بوت دو گانه (نصب در کنار ویندوز)

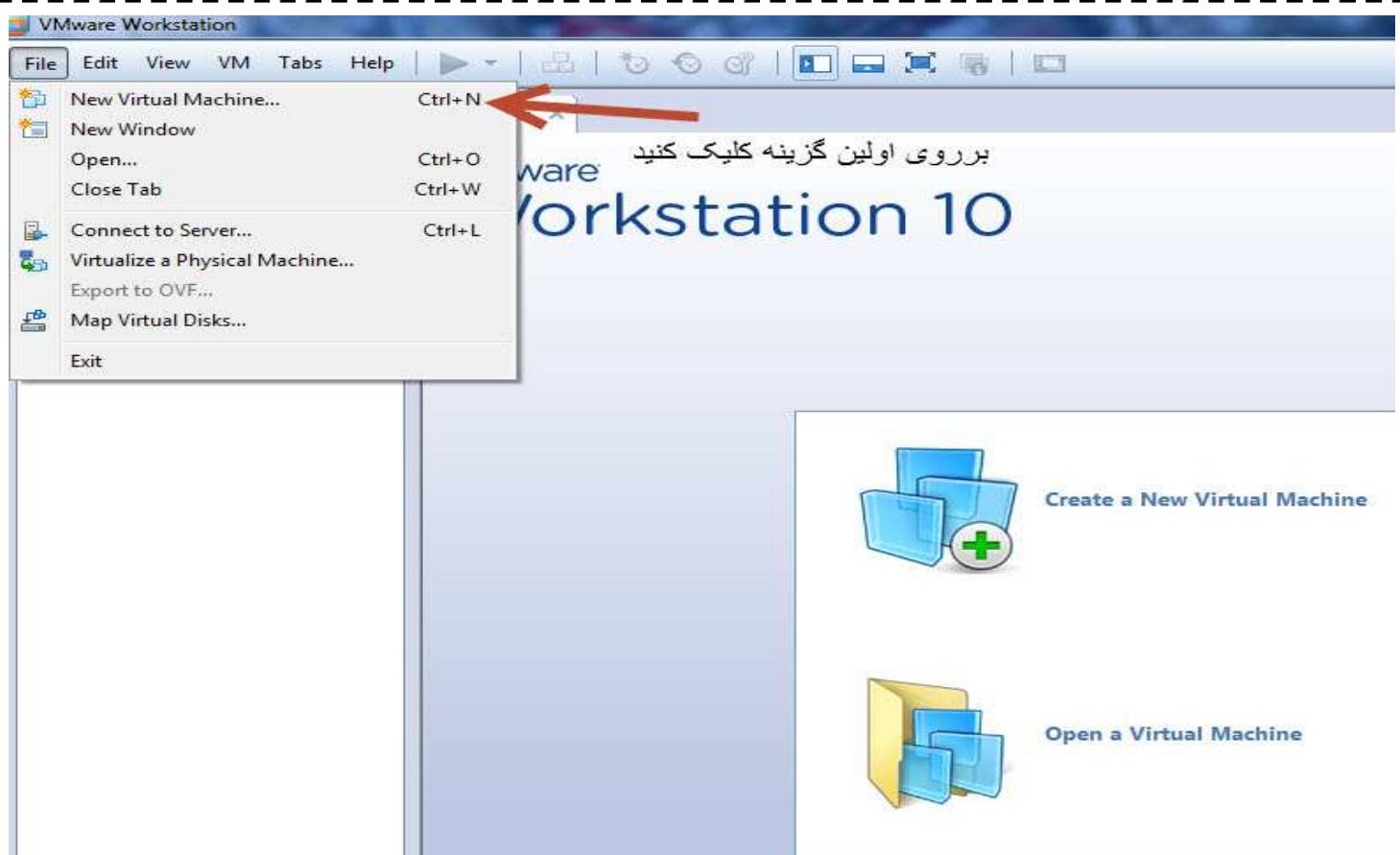
در این روش لینوکس را در کنار ویندوز نصب می کنیم به طوری که کاربر باید یکی از درایور های ویندوز را برای نصب لینوکس اختصاص دهد و حجم این درایو بسته به نسخه لینوکس دارد و این نکته را باید به یاد داشته باشیم که فرمات های ویندوزی در لینوکس پشتیبانی می شود اما فرمات ext3 در ویندوز نمایان نمی شود اگر پس از نصب نتوانستید لینوکس را در مرحله بوت ببینید از نرم افزار easy bcd کمک بگیرید آموزش آن هم در اینترنت موجود است برای نصب لینوکس هم از قسمت بالا کمک بگیرید.

3- نصب در داخل ویندوز

در این روش با استفاده از نرم افزاری به نام Wubi نسخه ای از لینوکس را در داخل ویندوز (مثل یک برنامه) نصب می کنیم و دیگر در اینجا با درایوهای ویندوز کاری نداریم البته اسم ابونتو در اول راه اندازی سیستم دیده می شود. این روش برای مبتدیان خطر کمتری دارد.

4- نصب در ماشین مجازی

در این روش ابتدا نرم افزار های ماشین مجازی (vmware-virtual box-virual pc) را نصب می کنیم سپس نسخه های کاربری و سروری لینوکس را در آن نصب کرده و از آن استفاده می کنیم. لذا اگر کار با ماشین های مجازی را بلد نیستید کتاب آموزش vmware (اثر فرشید باباجانی) را دانلود کنید و برای نصب لینوکس هم از مراحل قبلی کمک بگیرید. در صفحات بعدی نصب در ماشین مجازی را به صورت تصویری توضیح خواهیم داد.

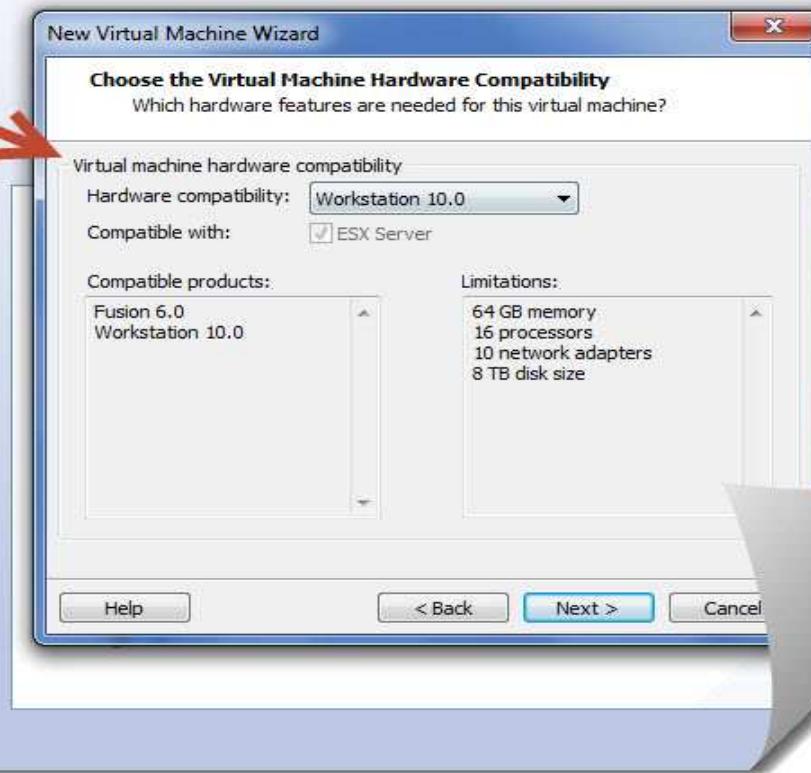

vmware Workstation 10

vmware Workstation 10

نسخه ای از ماشین مجازی
که سیستم عامل شما را
پشتیبانی می کند را
انتخاب کنید.

vmware Workstation 10

سی دی حاوی سیستم
عامل ابونتورا از
اینجا انتخاب کنید

اگر فایل ایزو دارید
از اینجا انتخاب کنید

اگر بعداً قصد
انجام این کار را دارید

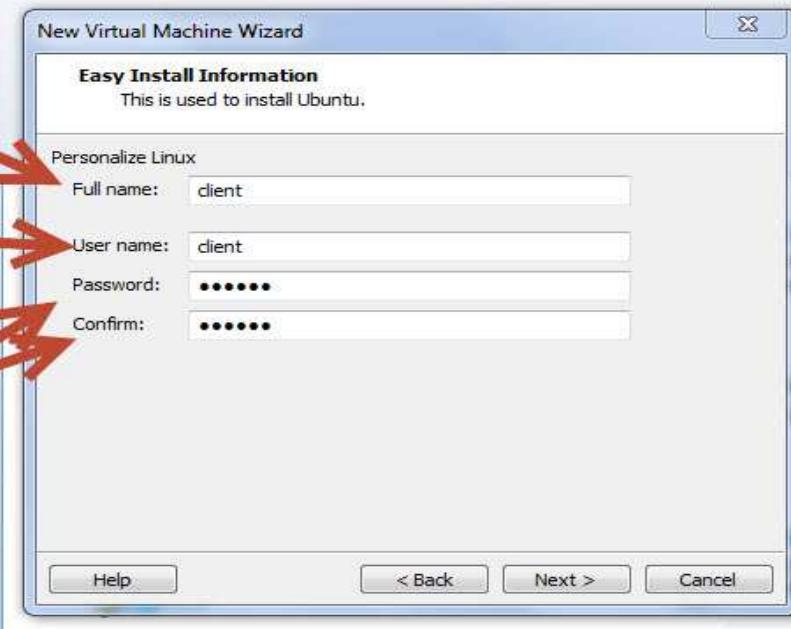

vmware Workstation 10

نام سیستم خود را وارد کنید

نام کاربری خود را
وارد کنید.

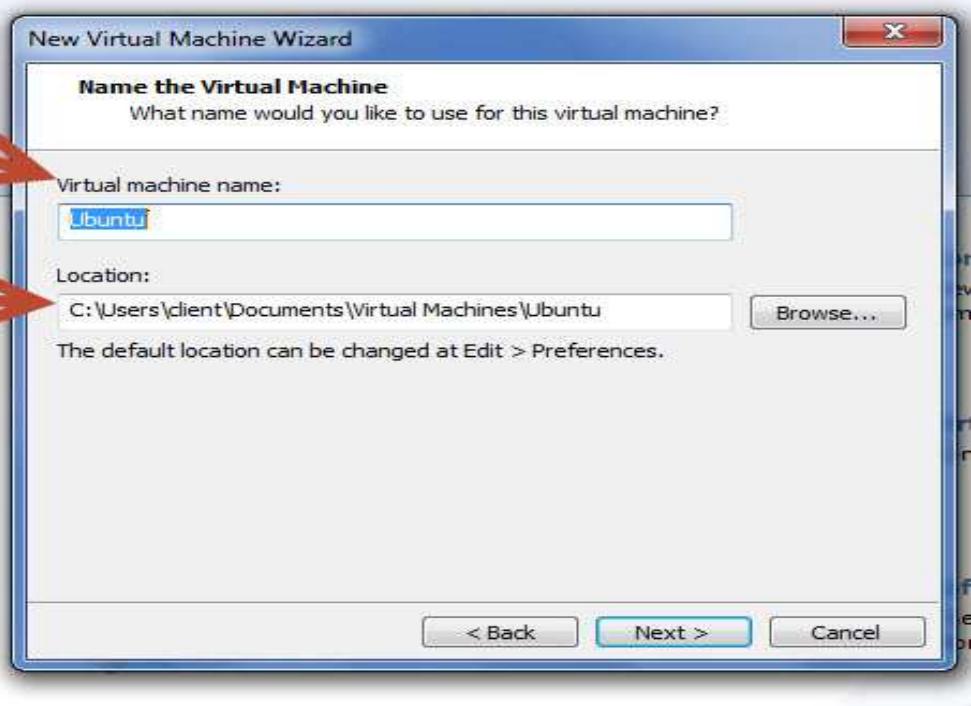
پسورد را وارد کنید

vmware Workstation 10

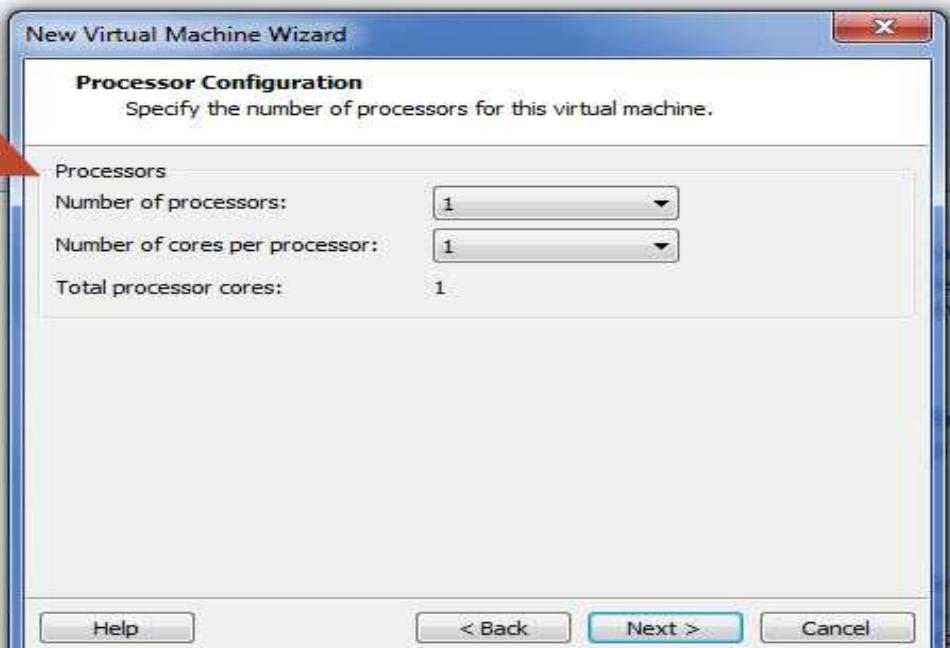
نام ماشین مجازی

مکان نصب سیستم عامل
را انتخاب کنید

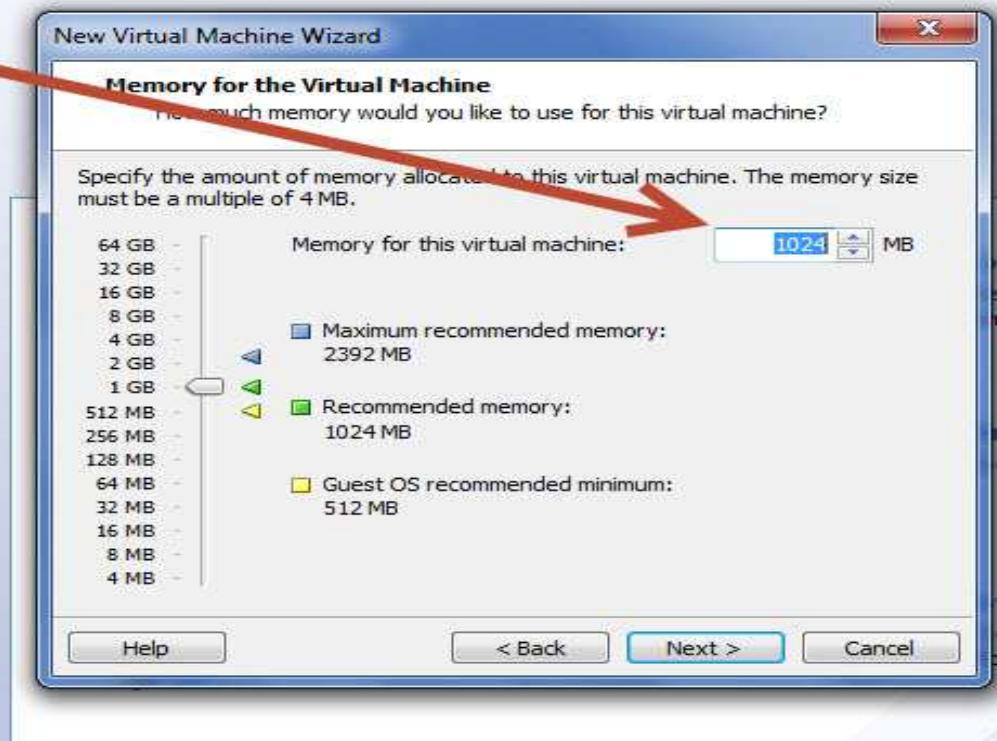
vmware Workstation 10

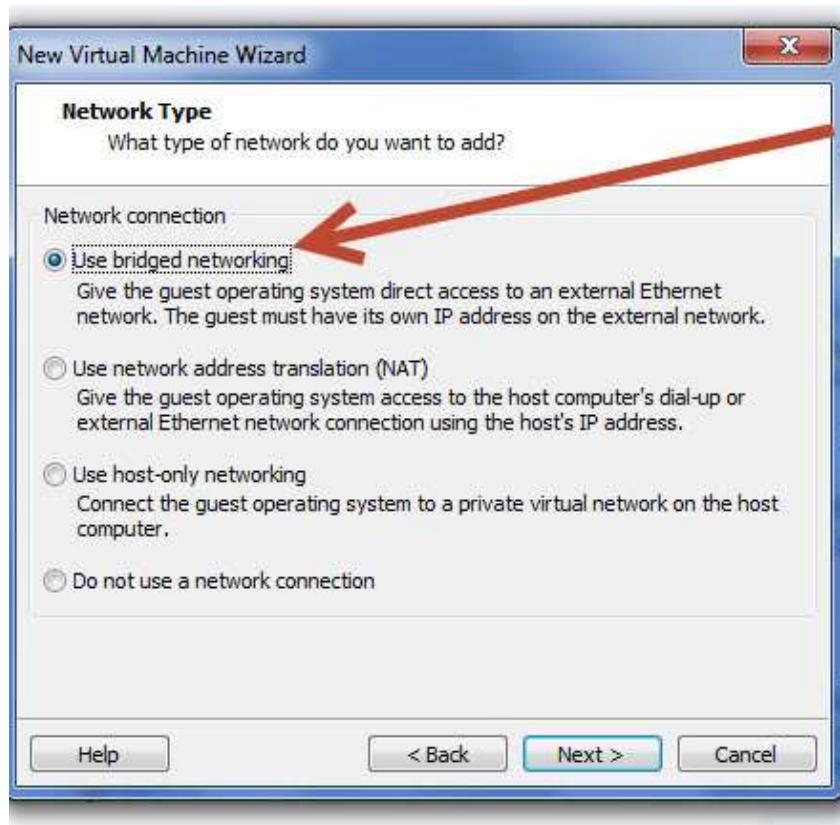
اگر از پردازنده های چند هسته ای استفاده می کنید می توانید تعداد هسته که برای کار با سیستم عامل نیاز دارید را انتخاب کنید

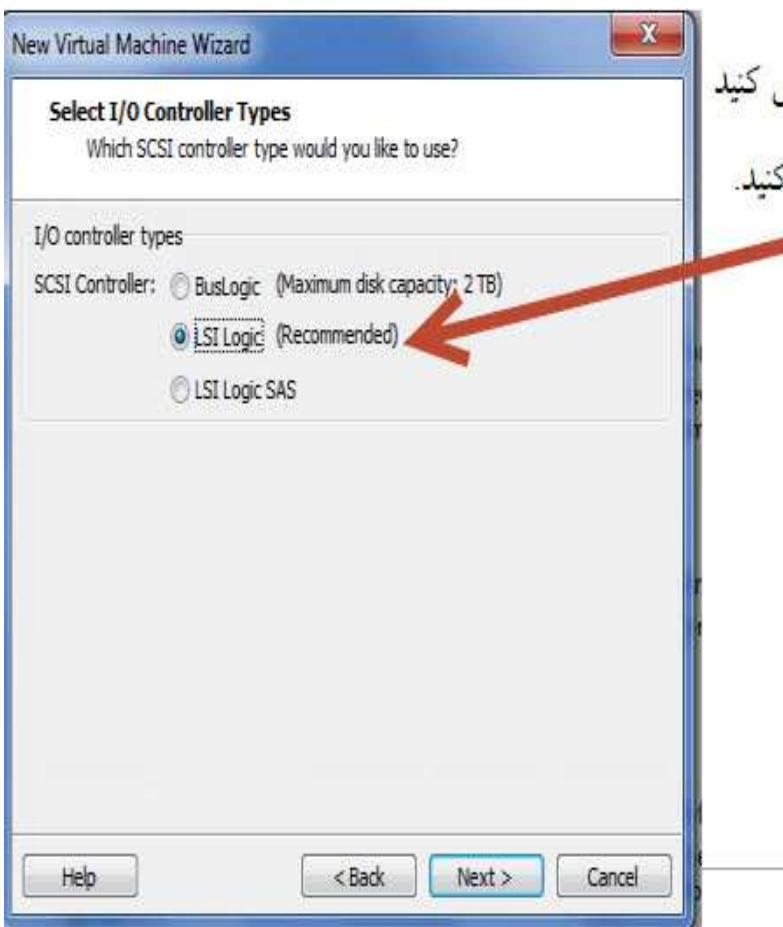
vmware Workstation 10

میزان رم مورد نیاز سیستم عامل خود را وارد کنید مثلا برای ابونتو 1024 مگابایت مناسب است.

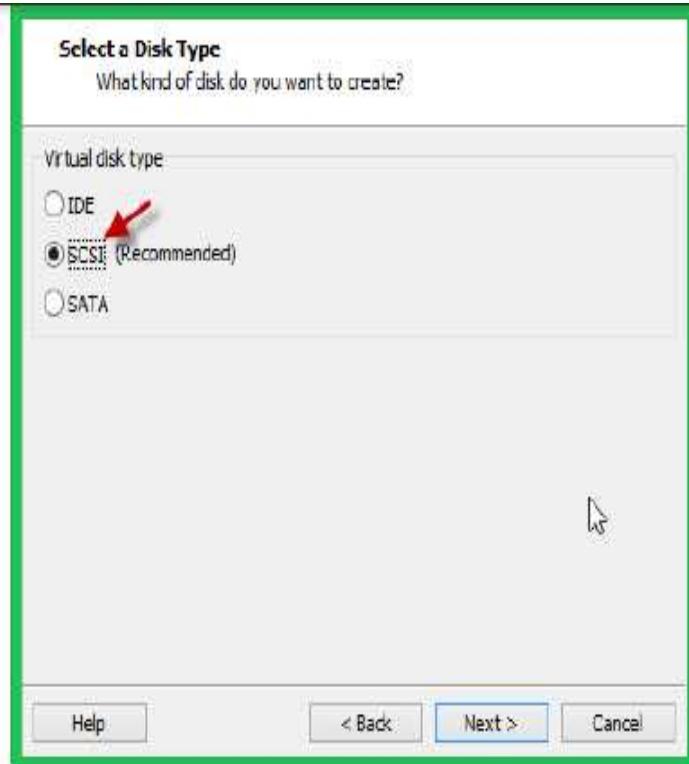

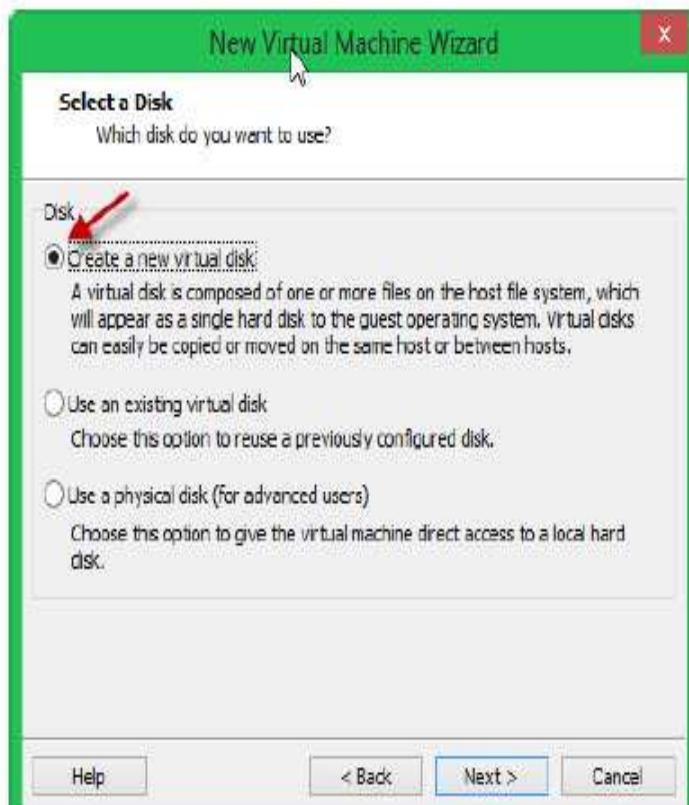
اول را انتخاب کنید می توانید با کارت شبکه اصلی سیستم خود در ارتباط باشید، گزینه دوم هم به صورت کارت شبکه مجازی به شبکه متصل می شود، گزینه سوم هم برای ارتباط داخلی شبکه خود سیستم عامل می باشد؛ و با انتخاب گزینه آخر سیستم عامل به شبکه متصل نمی شود، که در اینجا گزینه دوم انتخاب می شود و بر روی **next** کلیک کنید.

در این قسمت نوع I/O controller را مشخص کنید که زیاد هم مهم نمی باشد. بر روی **Next** کلیک کنید.

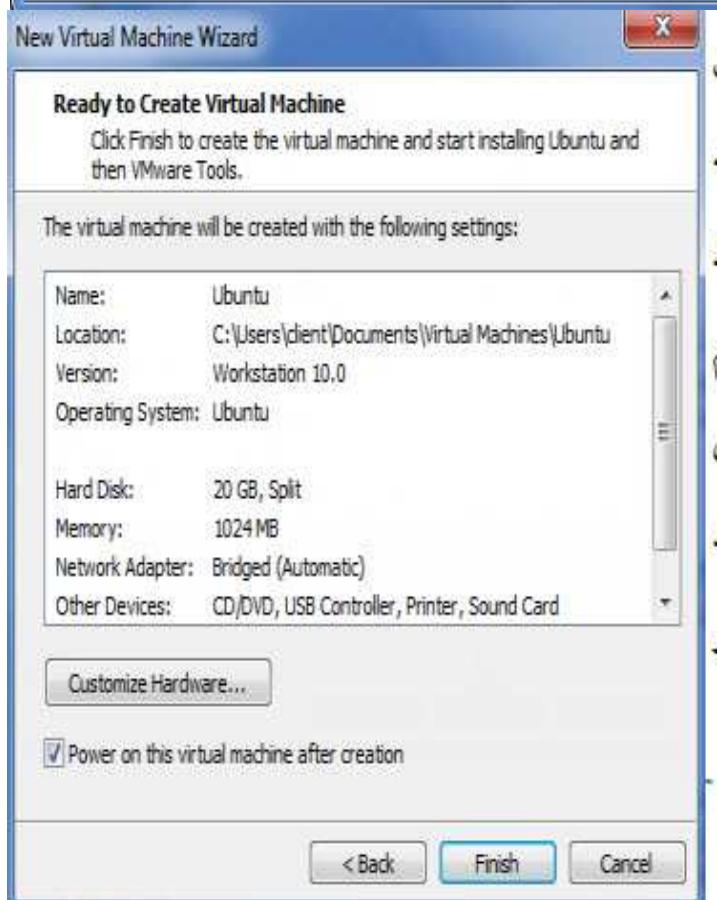
در این قسمت نوع ارتباط هارد دیسک مجازی را انتخاب کنید ، که سعی کنید روی پیش فرض قرار داشته باشد و تغییر ندهید، بر روی Next کلیک کنید.

در این قسمت سه گزینه وجود دارد که با انتخاب گزینه اول می توانید هارد دیسک مجازی جدید ایجاد کنید، در قسمت دوم می توانید هارد دیسکی را که قبلاً ایجاد کرده اید به این ماشین معرفی کنید مثلاً شاید شما یک ویندوز را نصب کردید و از طریق این روش می توانید هارد دیسک آن ویندوز را به این ماشین معرفی کنید، گزینه آخر هم استفاده مستقیم از هارد دیسک اصلی سیستم می باشد. گزینه اول را انتخاب و بر روی Next کلیک کنید.

در این قسمت می توانید هارد دیسک مجازی خود در محل مورد درخواستی خود ذخیره کنید و از فایل بعد ها استفاده کنید یعنی همان قسمتی که در شده دوم صفحه قبل گفتم. بر روی **Next** کلیک کنید.

در این قسمت کل اطلاعات وارد شده را به صورت خلاصه به شما نمایش می دهد ، اگر تیک گزینه **Power on This Virtual Machine** را بردارید بعد از اینکه بر روی **Finish** کلیک کنید، سیستم مجازی خود بخود روش نمی شود ، اگر بر روی **Customize Hardware** کلیک کنید می توانید سخت افزار این ماشین مجازی را مانند شکل زیر

Ubuntu 14

▶ Power on this virtual machine
Edit virtual machine settings

Devices

Memory	1 GB
Processors	1
Hard Disk (SCSI)	20 GB
CD/DVD (SATA)	Auto detect
CD/DVD 2 (SATA)	Auto detect
Network Adapter	NAT
USB Controller	Present
Sound Card	Auto detect
Printer	Present
Display	1 monitor

Description

Type here to enter a description of this virtual machine.

ماشین را روشن کنید

بعد از اینکه ماشین را روشن کردید
مراحل نصب را طبق توضیحات نصب لینوکس در مراحل قبلی انجام دهید

تغییر تنظیمات ماشین مجازی

جزییات ماشین
ماجازی شما

Virtual Machine Details

State: Powered off

Configuration file: H:\Users\client\Documents\Virtual Machines\ubuntu\Ubuntu.vmx

Hardware compatibility: Workstation 10.0 virtual machine

(پیمان نصب ابونتو در ماشین مجازی)

4- استفاده از دیسک زنده

کرده و از سیستم عامل load (بدون نیاز به نصب) live در این روش شما با در داشتن سی دی ابونتو آن را به صورت استفاده کنید البته شما می توانید ابونتو را با استفاده از نرم افزاری مثل LinuxLive USB Creator حمل در فلاش خود ذخیره کنید و همه جا از آن استفاده کنید.

& میز کار ابونتو &

(desktop) میز کار

میز کار محیطی است که می توانیم در آن پنجره ها و برنامه ها را باز و بسته کنیم.

پنل (panel)

به نواری که در بالاترین قسمت صفحه نمایش قرار دارد، پنل گفته می شود. پنل دارای دو قسمت است:

قسمت سمت چپ همیشه ثابت است و تغییری نمی کند اما قسمت سمت راست بسته به پنجره ای که باز کرده ایم تغییر می کند. در قسمت سمت چپ منوی تنظیمات، ساعت، منوی کاربر و... وجود دارند و در قسمت سمت راست پنل در حالت عادی نام پنجره‌ی فعال نوشته شده ولی به محض بردن نشانگر روی آن منوی پنجره نمایش داده می شود.

زمانی که شما برای اولین وارد محیط کاربری لینوکس می شود صفحه‌ای مانند شکل زیر را مشاهده می کنید؟

دوست عزیز امیدوارم از این تمرین ها خسته نشده باشید.

در اینجا ما فرض را بر این میگیریم که من و شما اصلاً دانشجوی رشته کامپیوتر نیستیم پس تک تک گزینه های بالا را به طور مختصر با هم تمرین می کنیم.

- گزینه اول** – به این گزینه کلید **super (داشبورد)** یا همان start ویندوز گفته می شود که پس از کلیک کردن روی آن صفحه ای به شکل باز می شود .
داشبورد از چهار قسمت تشکیل شده است ؟
- 1-نمایشگر
 - 2-لنزها
 - 3-کادر جستجو
 - 4-فیلتر

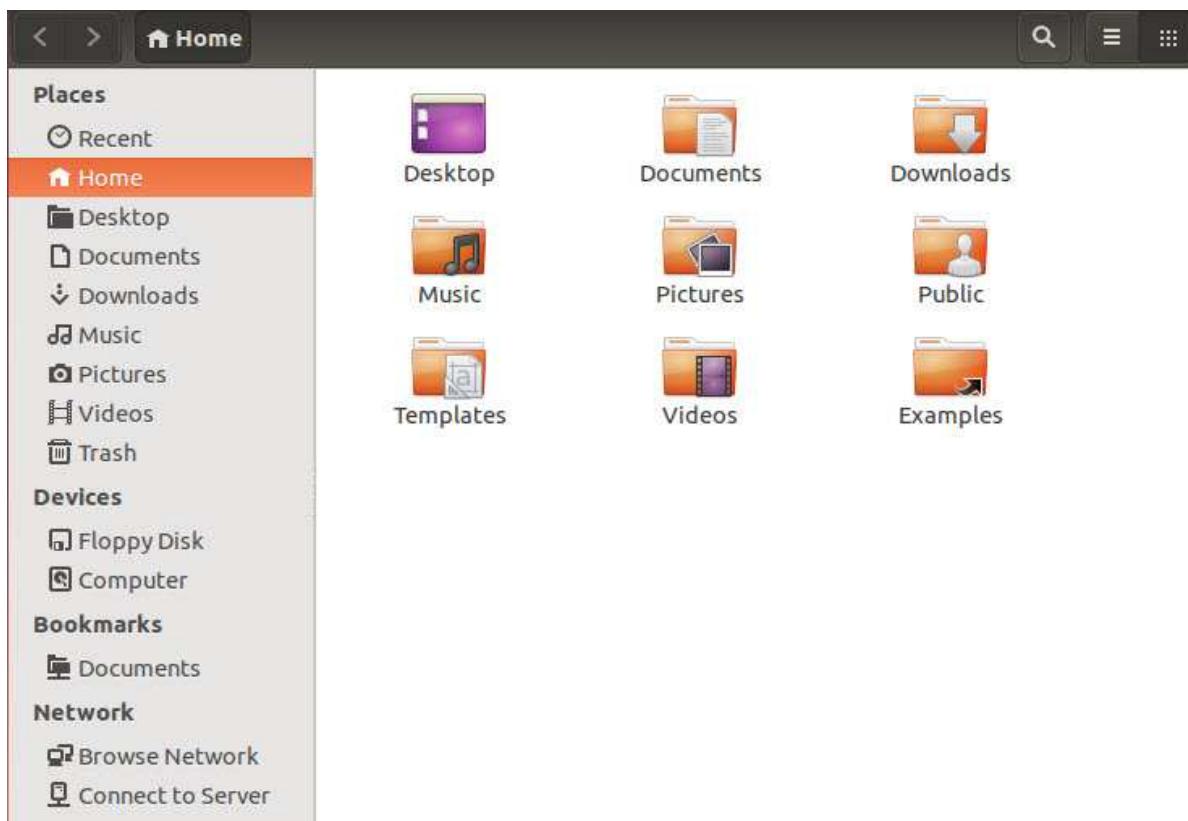

داشبورد دارای ۵ لنز است: لنز خانه، برنامه ها، فایل ها، موسیقی و فیلم. این لنز ها برای دسترسی راحت تر ما به فایل ها و برنامه ها است البته می توان لنز هایی مانند ویکی پدیا و ... را به این لنز ها اضافه کرد.

مثالا: شما برای جستجوی نرم افزار یا فایل یا پوشه ای و... در ابونتو می توانید از کادر جستجو استفاده گزینه استفاده کنید.

گزینه دوم - نام این گزینه فایل (file) می باشد. در این قسمت شما به فایل ها و پوشه های خود در ابونتو دسترسی دارید.

البته به تصویر زیر نگاه کنید متوجه خواهید شد که ما در ابونتو (لينوكس)، به خاطر ساختار ریشه ای چیزی به نام درایو را مشاهده نمی کنیم.

ساختار ریشه ای لینوکس بدین معناست که ما در لینوکس یک درایو کلی بیشتر نداریم. مثلا (درایو C ویندوز)

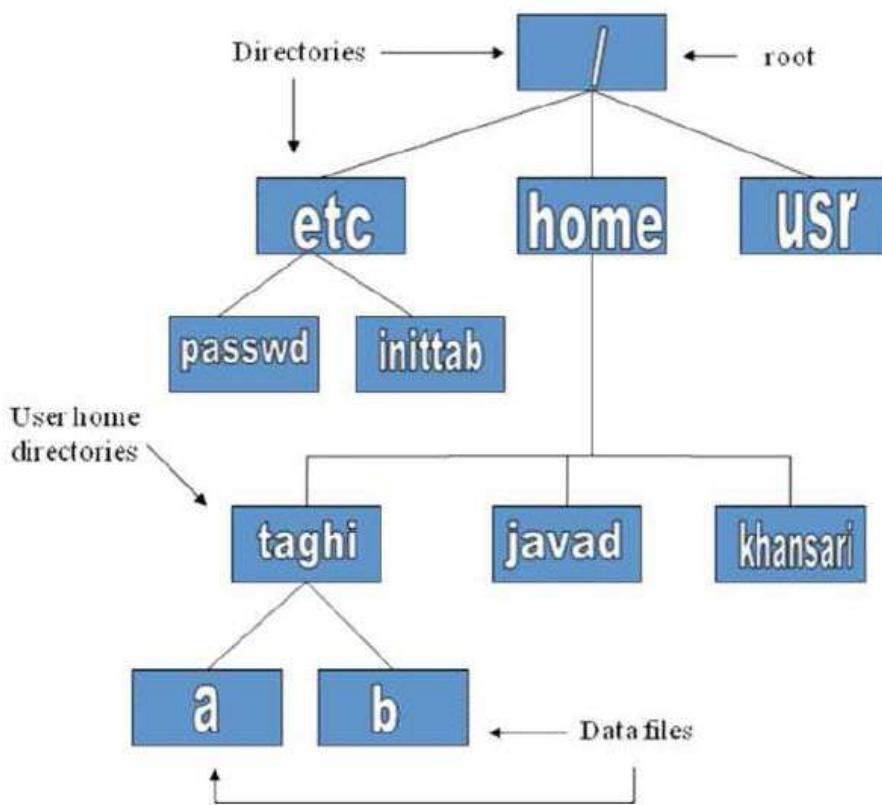
پس هر کاربر عادی در لینوکس فقط در پوشه home خود می تواند فایل یا پوشه ای را ذخیره کند. (پوشه home را در

شكل بالا ملاحظه بفرمایید، اما کاربر root یا مدیر می تواند دسترسی به همه پوشه ها و همه کاربرها ابونتو داشته باشد.

در شکل بالا پوشه computer سیستم فایل های ابونتو شما را نشان می دهد که کاربر عادی نمی تواند روی آن فایل ها

تغیراتی ایجاد کند اما امكان مشاهده آن وجود دارد. در قسمت trash شما به پوشه سطل آشغال خود دسترسی دارید.

شکل زیر ساختار فایل سیستم لینوکس را نشان می‌دهد؟

گزینه سوم - نام ۳ نرم افزاری که به صورت پیش فرض در ابونتو نصب شده است را می بینید.

گزینه چهارم - با انتخاب این گزینه شما وارد مخازن نصب نرم افزار ابونتو می شوید

پس برای نصب نرم افزار حتما این گزینه را به یاد داشته باشید.

گزینه پنجم - با انتخاب این گزینه شما وارد قسمت settings ابونتو خواهید شد دقت داشته باشید در مراحل بعدی

درباره ای settings به طور مختصری صحبت خواهیم کرد.

گزینه ی ششم - این قسمت فلاپی درایو شما را نمایش می‌ذند

گزینه هفتم - این گزینه trash یا سطل آشغال شما را نشان می‌دهد.

* لینوکس را خوب یادگیریم *

* میزک رابونتو *

* جلسه دوم *

گزینه‌ی هشتم – اتصالات شبکه و اینترنت شما را نشان می‌دهد.

گزینه‌ی نهم – تنظیمات زبان را نشان می‌دهد

گزینه‌ی دهم – با کلیک بر روی گزینه قادر خواهید بود که تاریخ و زبان سیستم خود را تنظیم کنید.

گزینه‌ی یازدهم - با انتخاب این گزینه‌های shutdown , switch,logout ,system setting و اسمای کاربران را مشاهده می‌کنید. این‌ها که کاملاً مشخص است و سیستم عاملی مثل ویندوز هم این گزینه‌ها را دارد می‌باشد.

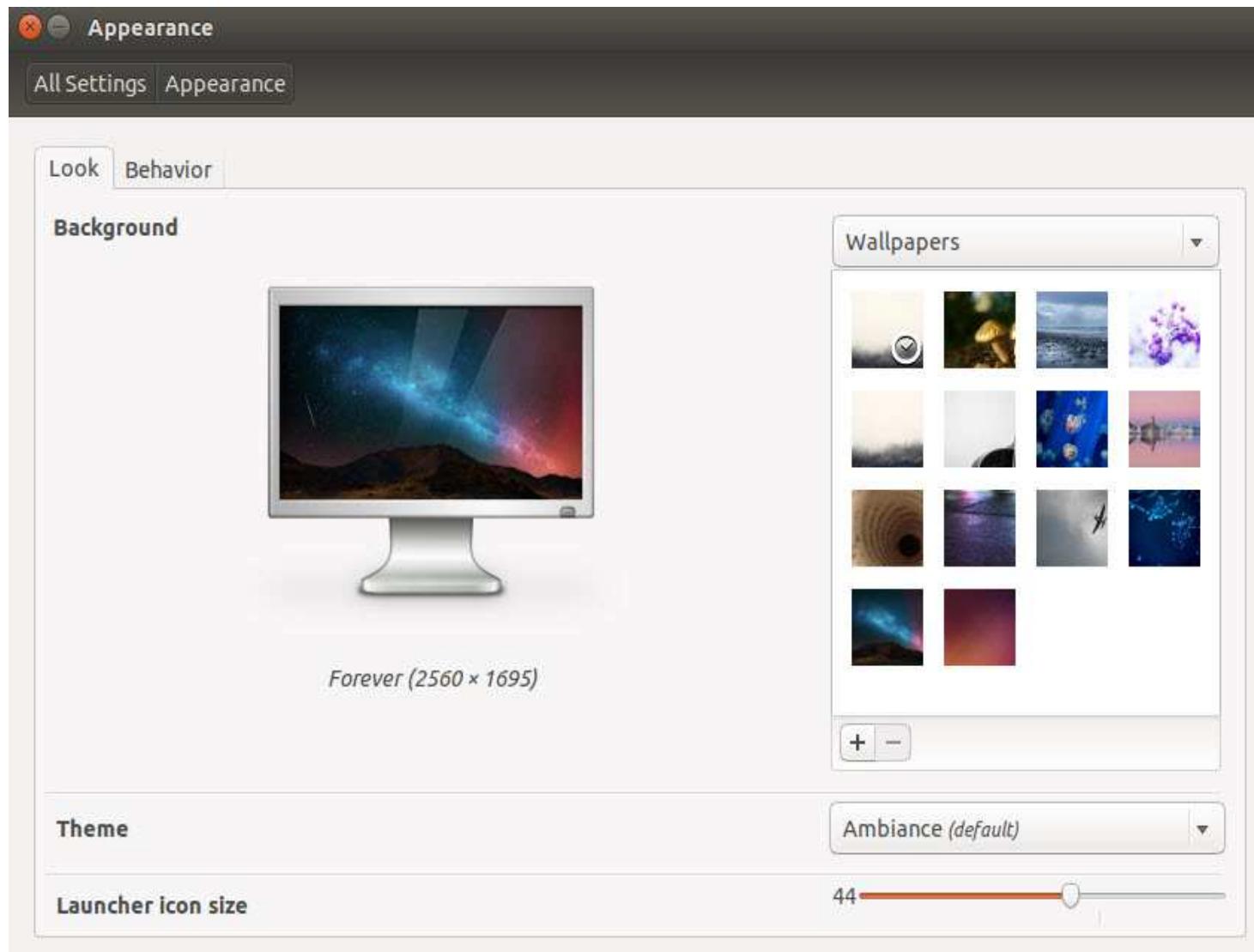
& مهمترین قسمت گرافیکی ابونتو و آموزش قسمت‌های مختلف آن &

همان‌طور که می‌دانید مهمترین بخش لینوکس بونو در محیط گرافیکی قسمت تنظیمات آن می‌باشد. تصویر زیر مریوط به قسمت تنظیمات می‌باشد و سعی ما بر این است که اکثر قسمت‌های آن را بررسی کنیم تا بتوانیم به راحتی تنظیمات سیستم را یاد بگیریم .

- با انتخاب این گزینه پنجره ای باز می شود که دو زبانه دارد زبانه **lock** و زبانه **behavior**

* در زبانه **lock** *

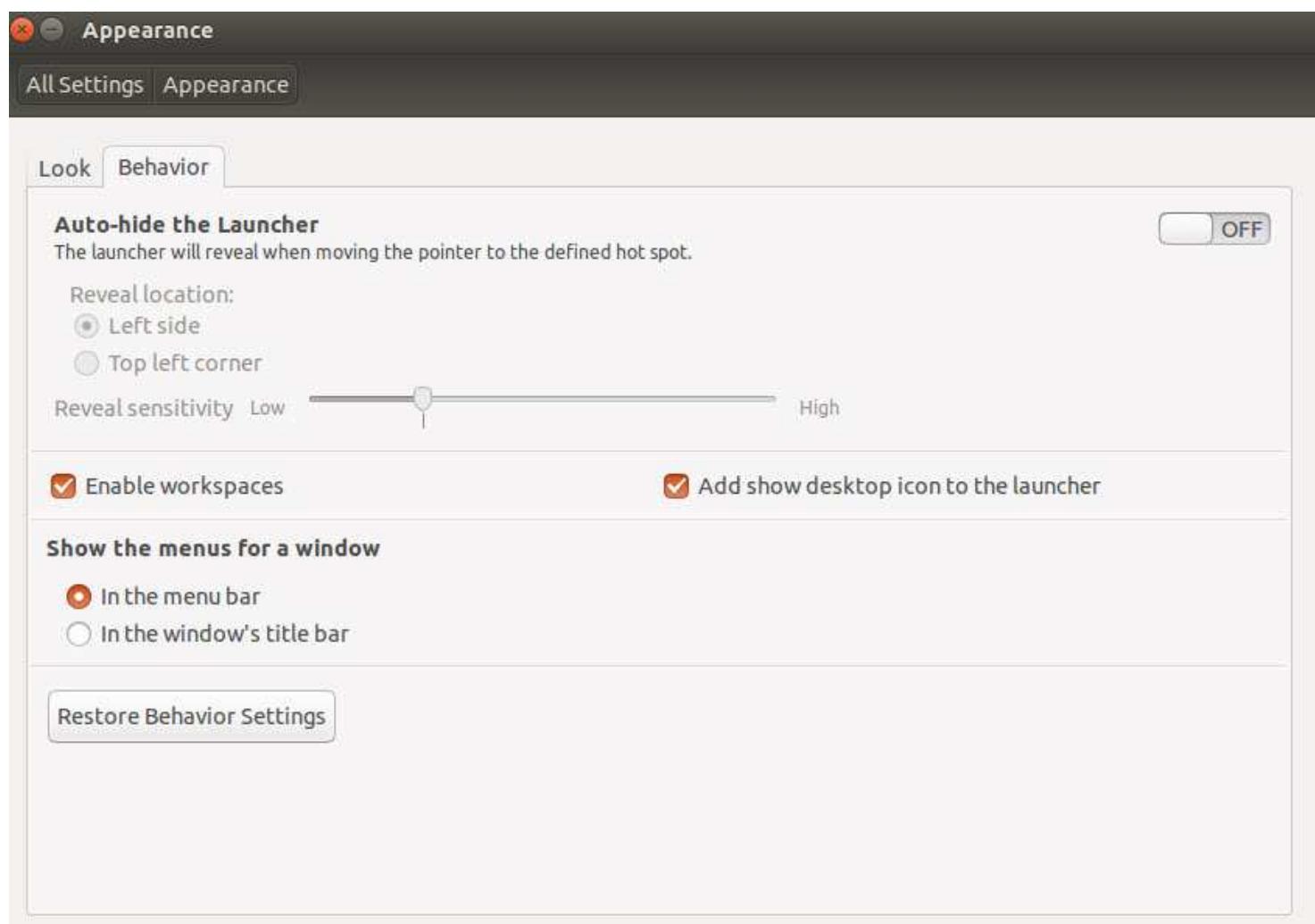

اگر به این پنجره توجه کنید در قسمت **wallpaper** شما می توانید تصویر زمینه دسکتاپ خود را تغییر دهید و در قسمت

شما می توانید تم ابونتو خود را عوض کنید و در قسمت **launcher icon size** اندازه ایکون های سمت راست

دسکتاپ (لانچر) را می توانید تغییر دهید.

*اما در زبانه behavior

در قسمت Auto –hide the launcher با off کردن این گزینه شما می توانید لانچر خود را مخفی کنید.

و با زدن تیک enable workspace شما می توانید قابلیت چند دسکتاپی ابونتو خود را فعال کنید و آیکون آن را

در قسمت لانچر مشاهده کنید add show desktop شما می توانید آیکون دسکتاب را در لانچر نمایش دهید.

و در قسمت show the menus شما می توانید انتخاب کنید که همه می منوهای ویندوز شما را در منو اصلی نمایش دهد.

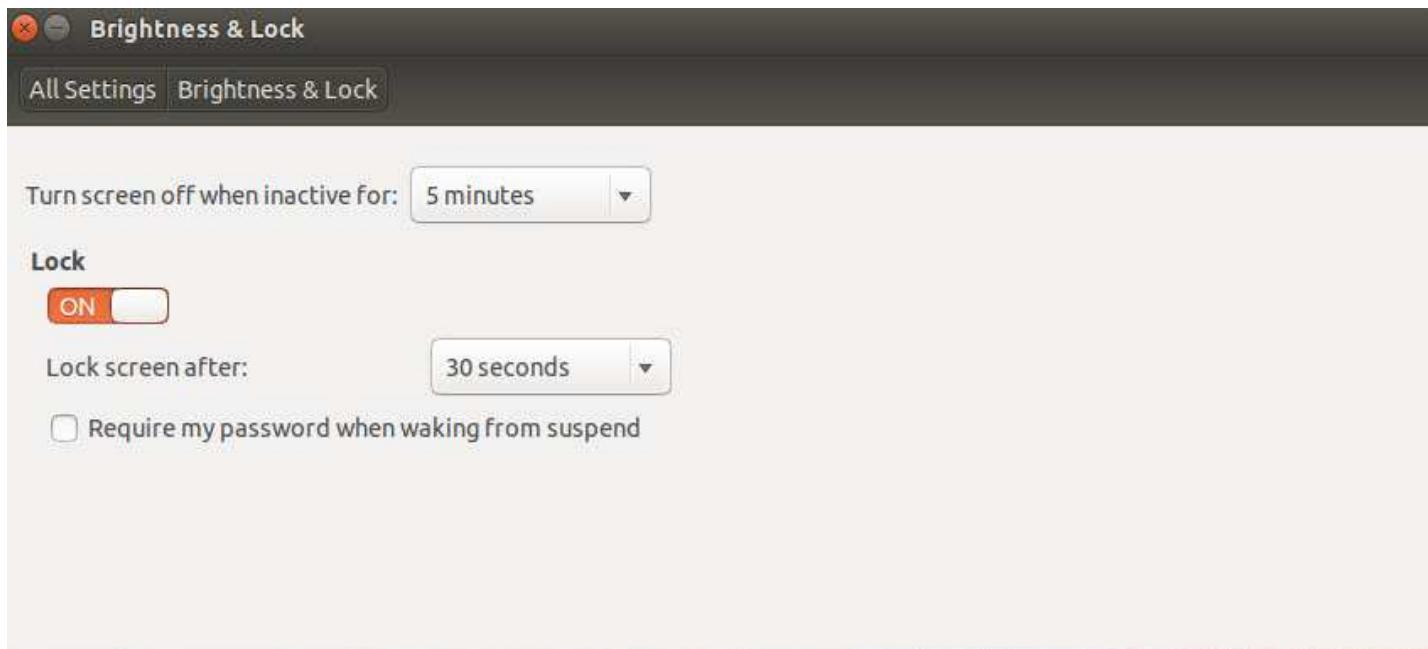
یا اینکه منوی هر پنجره در بالای همان پنجره نمایش داده شود. و قسمت Restore همه می تنظیمات را به حالت اولیه

بر می گرداند.

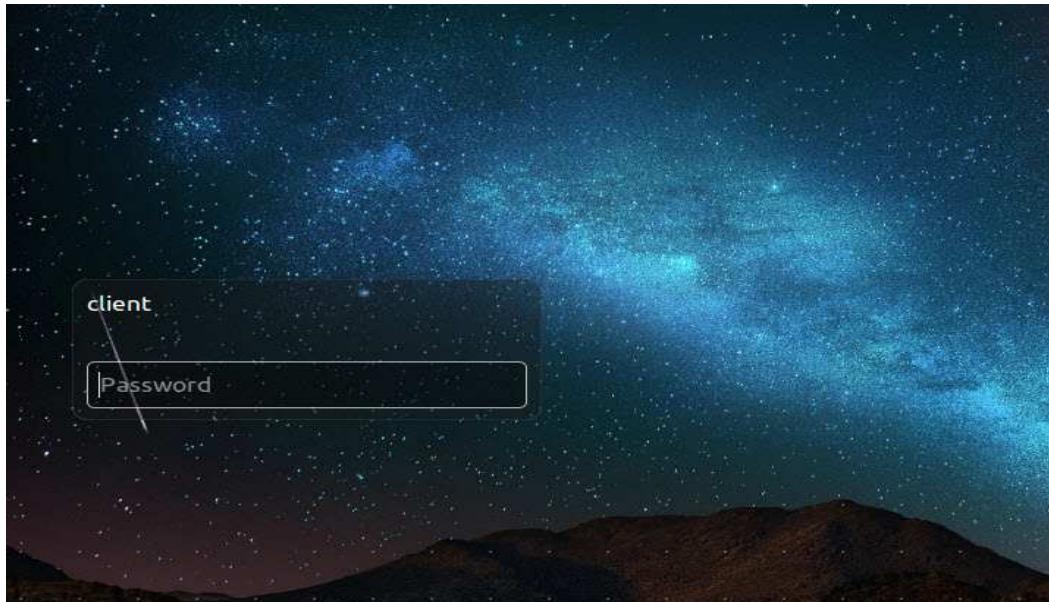
Brightness & Lock

در این قسمت گزینه turn screen off بیان می کند که بعد از چه مدت زمانی می خواهد صفحه اسکرین شما خاموش شود

اگر قصد دارید که صفحه شما قفل نشود گزینه lock را در حالت Off قرار دهید.

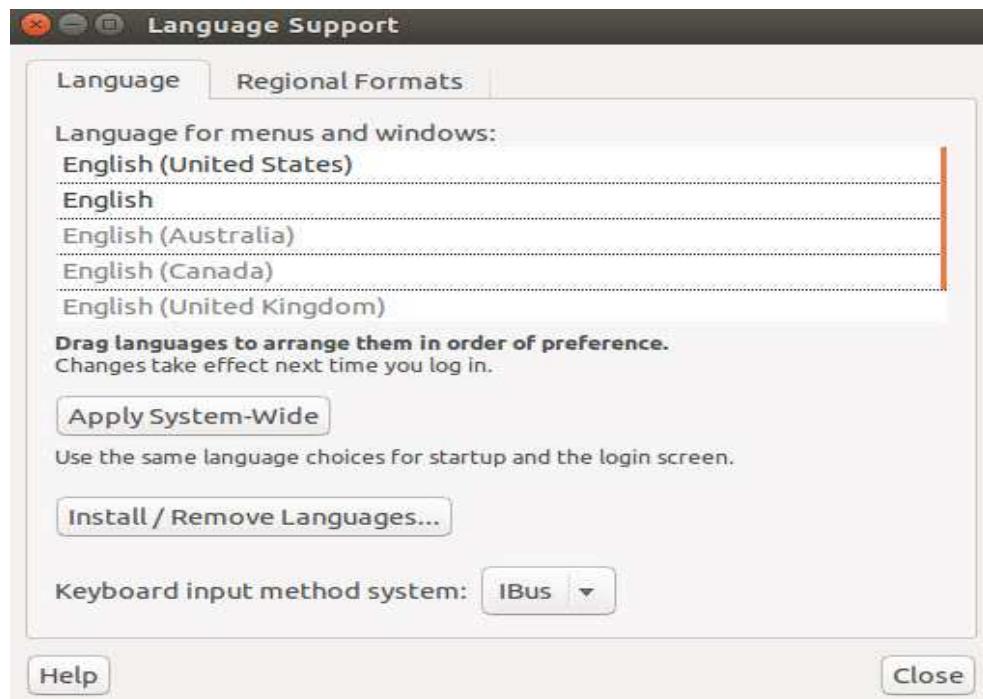

در قسمت lock screen after بیان می کند که صفحه سیستم بعد از چه زمانی قفل شود و گزینه require my passwd را انتخاب کنیم حالت قفل را با قراردادن پسورد محافظت می کند. به مانند شکل زیر

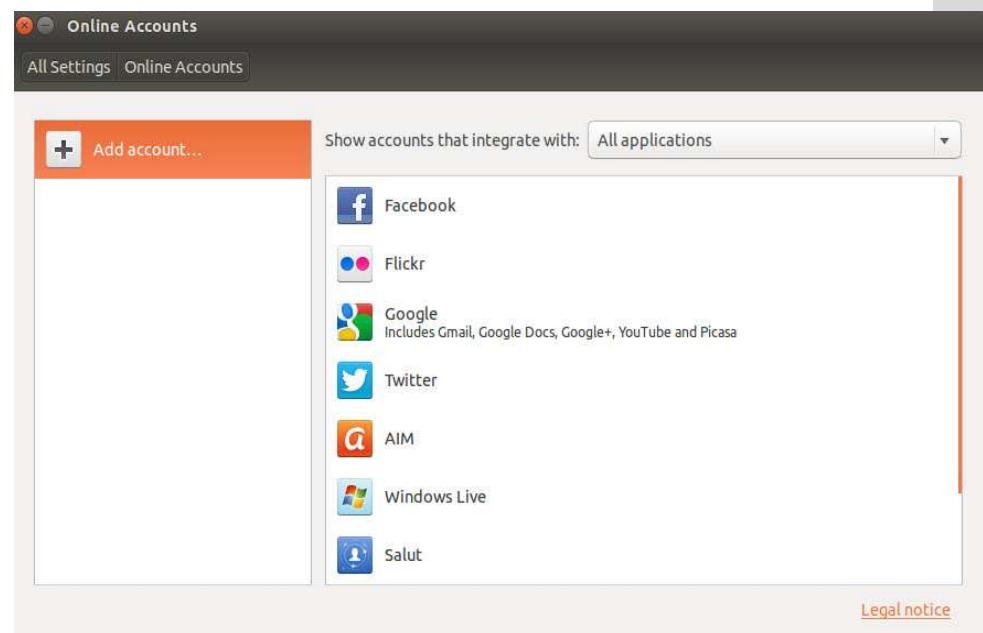
Language support

در این قسمت شما می توانید ببینید که سیستم سما از چه زبان های پشتیبانی می کند و اگر قصد نصب یا حذف سیستم را دارید می توانید از قسمت install/remove languages اقدام کنید و یا در زبانه regional format می توانید فرمات اعداد و .. زبانی که از آن استفاده می کنید را ببینید.

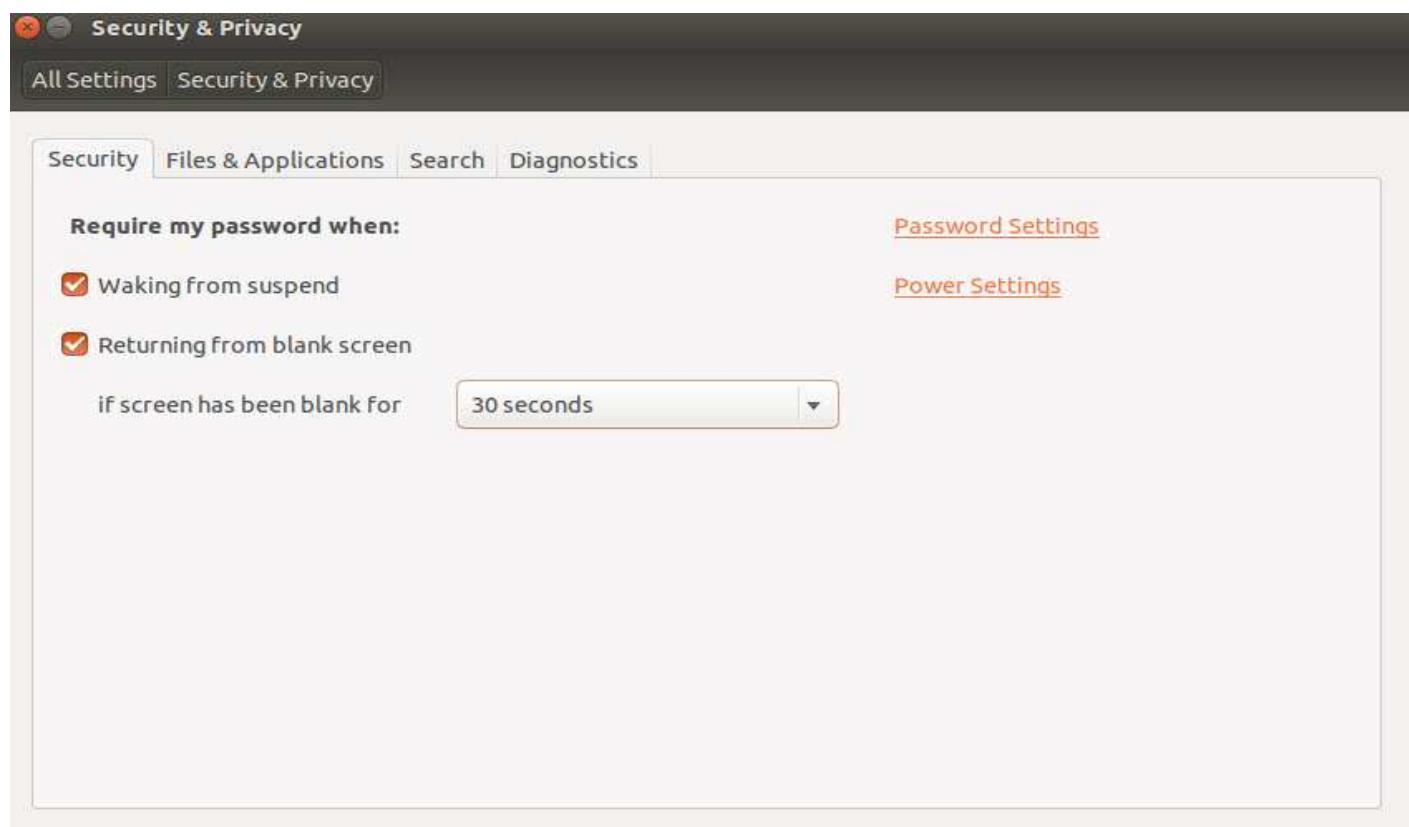

در این قسمت شما می توانید از اکانت های سایت های معروف در ابونتو استفاده کنید.

Online accounts

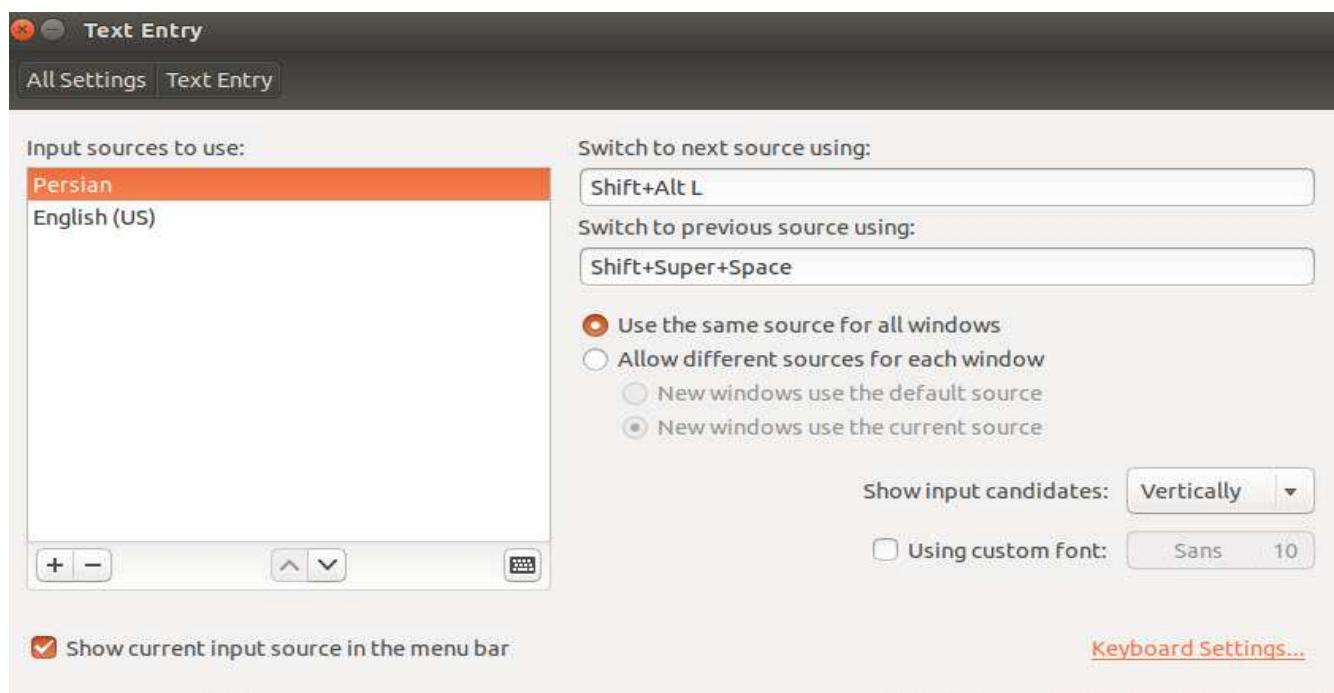
شما در قسمت security می توانید تنظیمات مربوط به برق رسانی و پسورد کاربران و استفاده از حالت suspend و در قسمت file & applications می توانید زمان استفاده از فایل ها یا پوشش ها را ضبط کنید و آن ها را مورد بررسی قرار دهید. و یا این حالت را off کنید. و در زبانه search شما می توانید تعیین کنید که زمانی که در کادر جستجو کلمه ای را وارد می کنید در اینترنت هم جستجو شود. و در زبانه diagnostics مشکلات و خطاهای شما را به ubuntu ارسال می کند.

Text Entry

در قسمت input source شما می توانید زبان نوشتاری خود را انتخاب کنید و یا برای اضافه کردن و حذف کردن زبان می توانید از + ، - استفاده کنید. و در قسمت switch to next شما می توانید شما می توانید کلید میانبری برای تغییر زبان تعیین کنید. و اگر تیک گزینه show current input source را بردارید زبان را در منوی بالایی صفحه ی دسکتاپ نمایش نمی دهد.

و در قسمت custom font شما می توانید از فونت های دیگری استفاده کنید.

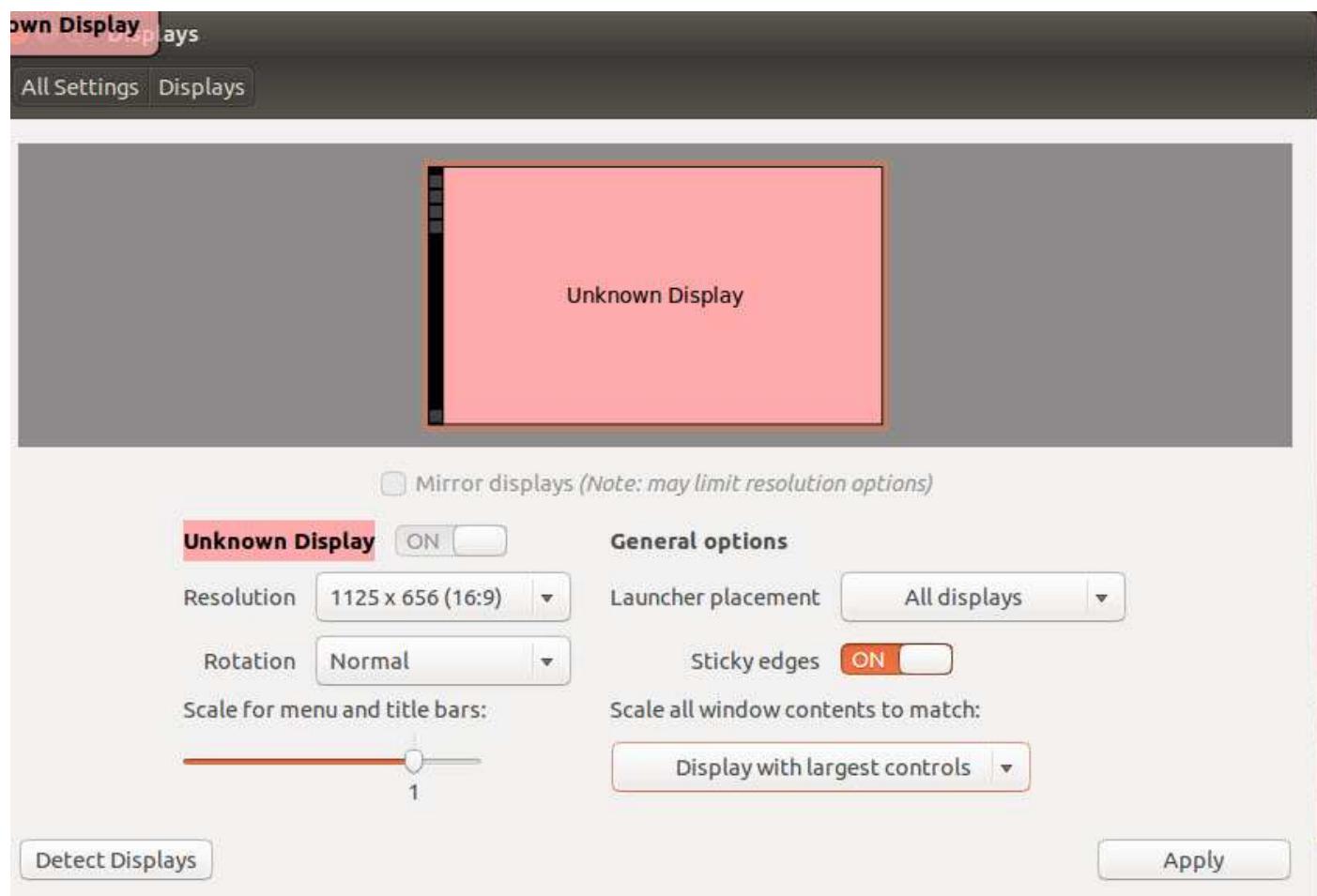
- اگر بلوتوث داشته باشید می توانید آن را خاموش و روشن یا اینکه وسیله ای را به آن وصل

bluetooth

کنید یا اینکه با برداشتن تیک show bluetooth status آیکون بلوتوث را در منوی اصلی را مخفی می کند

- در اين قسمت به تنظيمات مانيتور خود دسترسی داريد . displays

شما برای تغییر اندازه صفحه نمایش خود می توانید از گزینه Resolution و برای نوع نمایش می توانید از گزینه Rotation استفاده کنید . و در قسمت scale for menu and title شما می توانید اندازه نوار ابزارها و نوشته ها را کوچک و بزرگ کنید .

- در قسمت Keyboard typing کیبورد شما می توانید تنظیمات مربوط به کیبورد و سرعت نوشتار و در قسمت

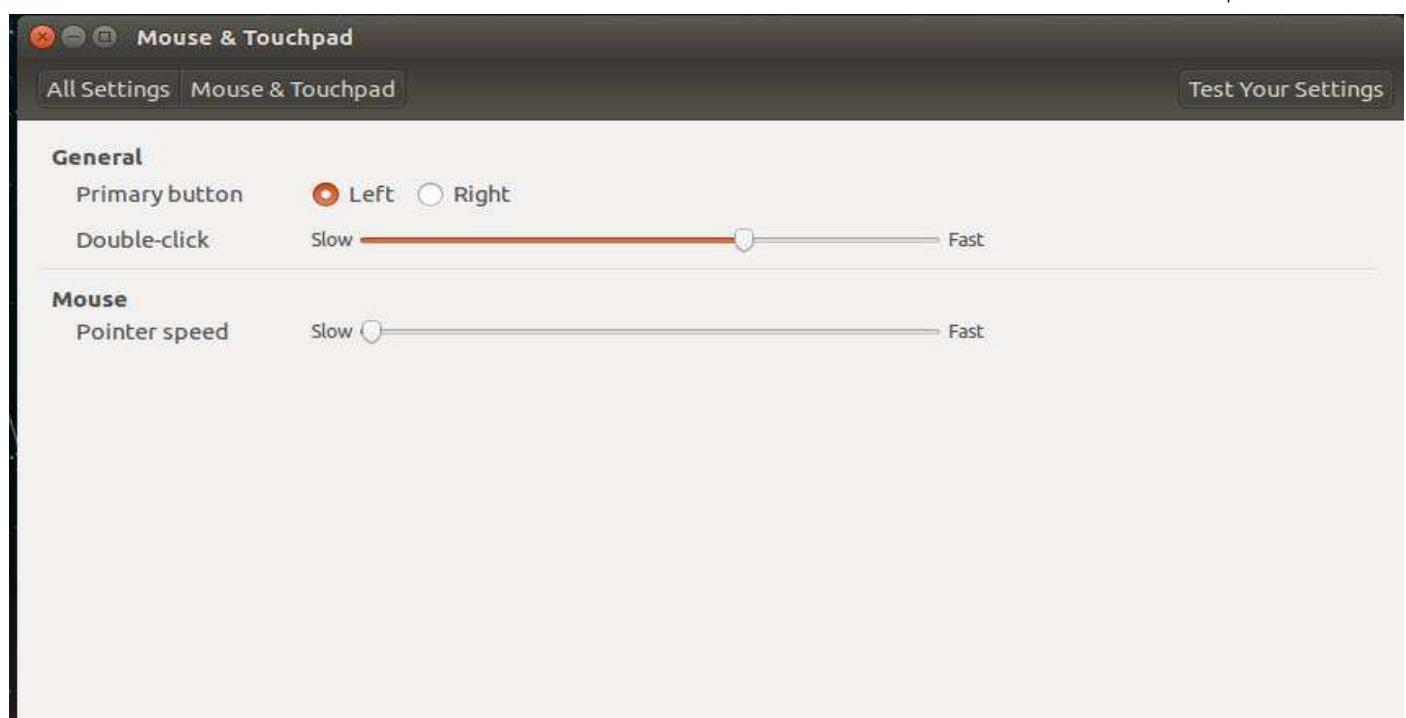
Shortcuts شما می توانید کلید های میانبر مربوط به نرم افزار ها و برنامه ها و... را تنظیم کنید.

– در این قسمت شما در قسمت primary button می توانید انتخاب کننده را که به طور Mouse & touchpad

پیش فرض چپ کلیک است را تغییر دهید (جای چپ کلیک و راست کلیک را تغییر می دهد)

در قسمت double click شما سرعت دابل کلیک و در قسمت pointer speed شما می توانید سرعت حرکت
موس را تنظیم کنید .

- در این قسمت شما می توانید در زیر wired (اتصال باسیم که در حال حاضر برقرار است) اطلاعات آدرس سخت افزاری - آی پی - روتر - دی ان اس را مشاهده می کنید . Airplane mode می توانید اتصال شبکه را در حالت پرواز (خاموش) قرار دهید. در قسمت network proxy اگر از پروکسی یا وی پی ان در شبکه استفاده می کنید.

و قسمت options را انتخاب کنید. صفحه زیر باز می شود در زبانه general می توانیم.

در ... automatically connect to the network می گوید زمانی که شبکه ای مناسب است به صورت اتوماتیک اتصال برقرار شود. all users may connect to this network می گوید همه کاربران امکان وصل شدن به شبکه را داشته باشند. Automatically connect to vpn می گوید شبکه هایی که در حال استفاده هستند به صورت اتوماتیک به سرویس وی پی ان متصل شود. Firewall zone باید فایر وال شما فعال باشد تا تنظیمات آن اعمال شود.

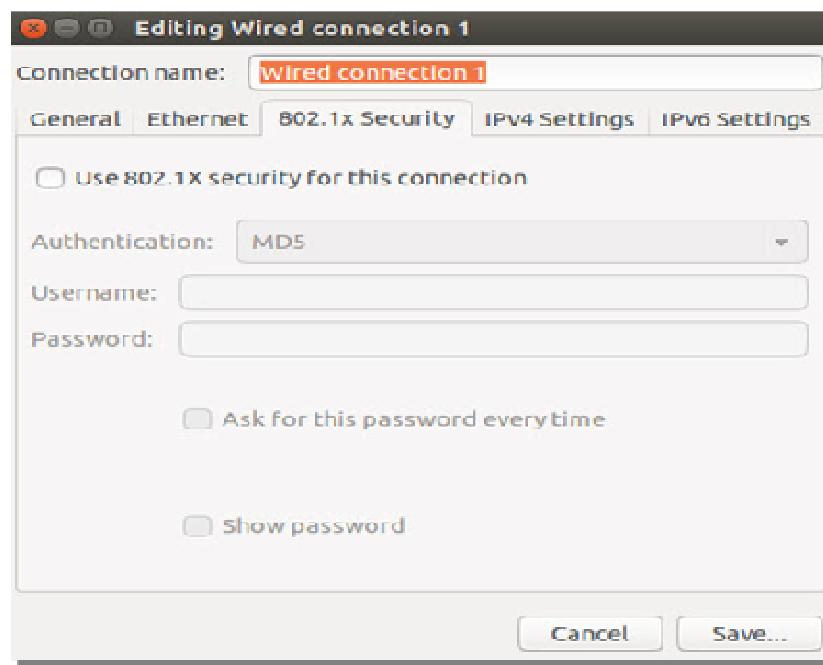
Ethernet زبانه

در قسمت آدرس device mac address به صورت Automatic قرار دهید

در این زبانه شما می توانید از برای کانکشن خود رمز بگذارید و در قسمت authenitication شما می توانید الگوریتم رمز نگاری مورد نظر خود را انتخاب کنید.

و در قسمت ip v4 شما می توانید تنظیمات مربوط به ipv4 و روتر را انتخاب کنید.

و در قسمت ip v6 شما می توانید تنظیمات مربوط به ipv6 و روتر را را انتخاب کنید

(پیان) جلسه دوم

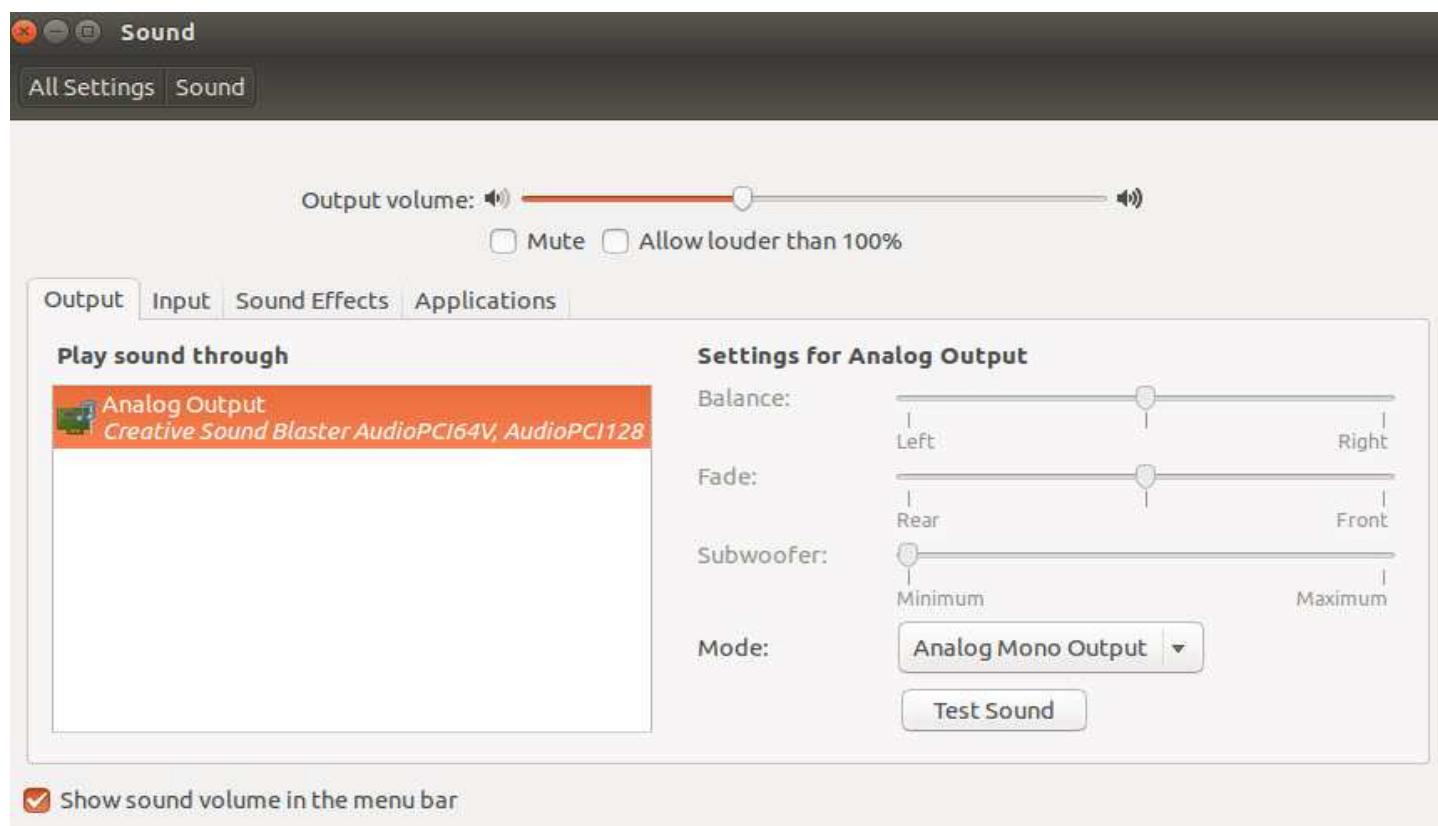
ارائه جلسه سوم

- در این قسمت شما تنظیمات مربوط برق رسانی سیستم خود را تنظیم کنید . Power

- در این قسمت شما می توانید پرینتر خود را انتخاب . اضافه یا کم کنید . Print

- در این قسمت شما می توانید کارت صدا نصب شده را ببینید یا اینکه صدای ها را کم و زیاد کنید و در قسمت Sound

input ورودی های صدا را می بینید . البته اگر یادمان باشد که اگر کارت صدا نصب باشد ولی کدک های صوتی را نصب نکنیم قادر به اجرا کردن فایل صوتی نیستیم . تصویر زیر :

- در این قسمت شما می توانید از سیستم فایل های خود بک آپ بگیرید. و در قسمت restore زمانی که ابونتو شما نقضی پیدا کرد و یا فایل را پاک کردید در قسمت restore می توانید up خود را وارد کنید.

- در این قسمت شما می توانید جزئیات سیستم خود نظیر رم .سی پی یو. گرافیک .سیستم عامل و... را مشاهده کنید. و تب default applications شما می توانید نرم افزار های اجرایی که به صورت پیش فرض اجرا می شوند را تغییر دهید مثلا web browser که به صورت پیش فرض با موزیلا باز می شود می توانید آن را تغییر دهید در تب removable media در این تب شما تعیین می کنید اتوران cd rom یا فلاپی چگونه اجرا شود آیا از شما پرسیده شود یا خیر.

- در این قسمت که بسیار کاربردی و مهم است. در Software & updates شما می توانید

تنظیمات نصب نرم افزار و سرور دانلود نرم افزار و درایور را تغییر دهید. و در قسمت update شما می توانید تنظیم کنید که به صورت اتوماتیک سیستم خود را آپدیت کنید یا اینکه هر چند روز یکبار اینکار را انجام می دهید و در قسمت Authentication شما احراز هویت های انجام شده را ملاحظه می کنید و در قسمت Additional drive شما خواهید توانست درایور های سیستم (مانند کارت گرافیک و کارت صدا) را نصب کنید.

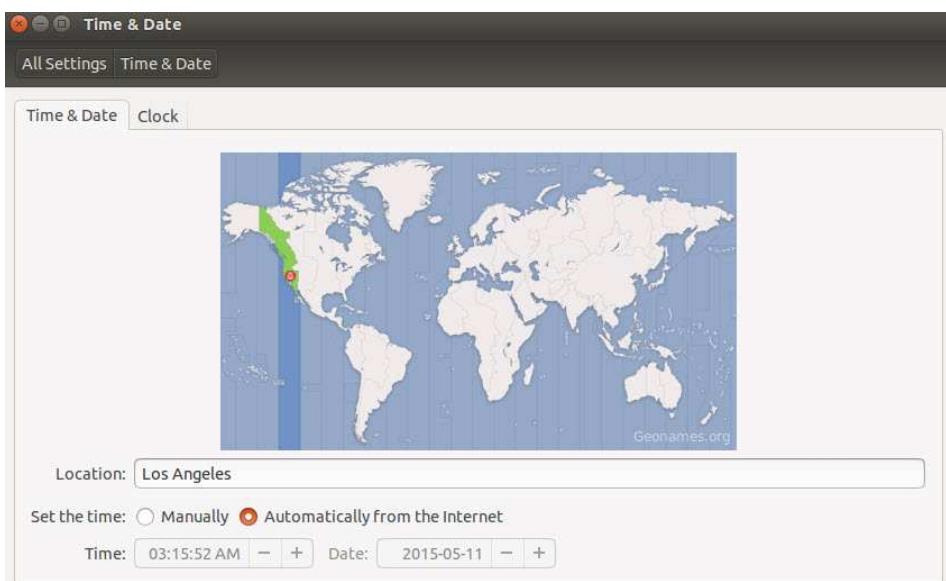

سینکس را خوب یاد بگیریم

میزکر ابونتو

جله سوم

- در این قسمت شما می توانید ساعت و زمان سیستم خود را تنظیم کنید با انتخاب گزینه manually

ساعت و زمان سیستم خود

را به صورت دستی تنظیم کنید

در قسمت clock شما می توانید

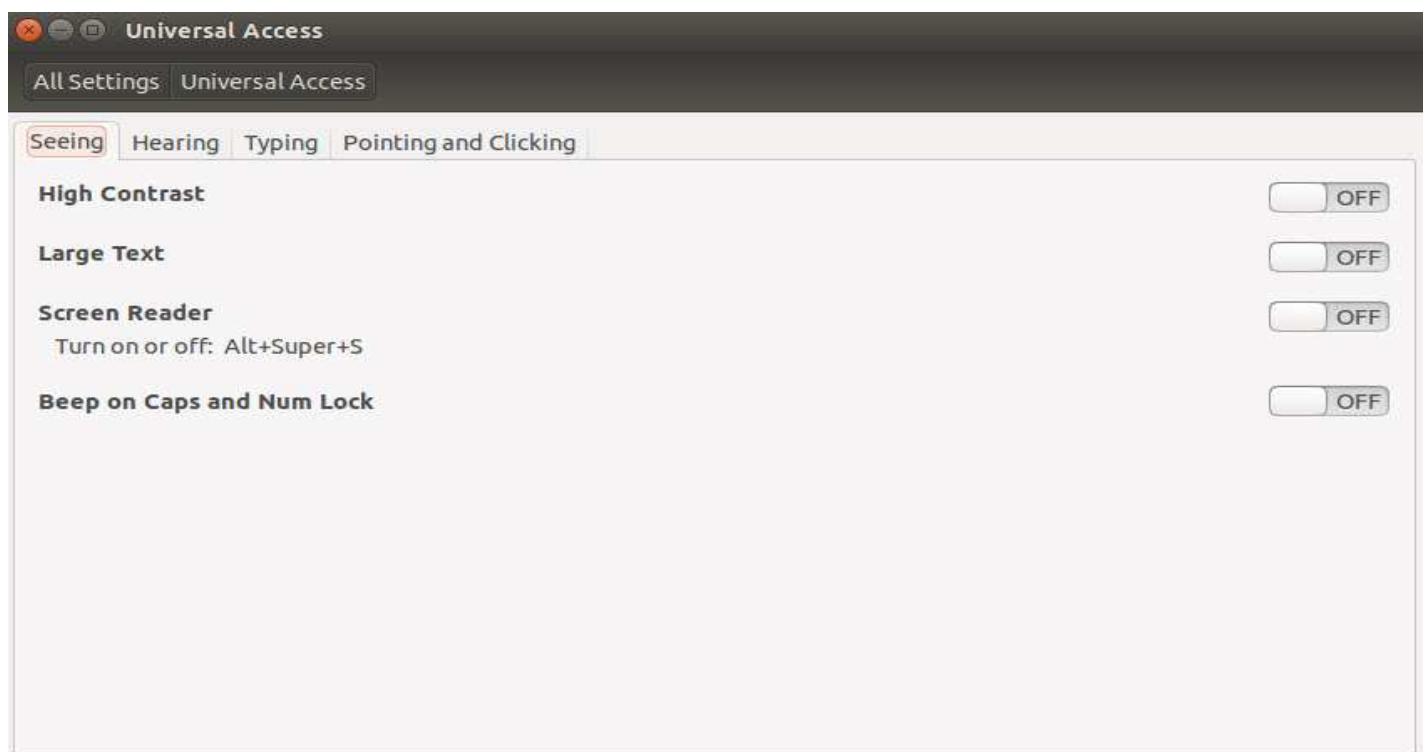
زمان خود را 24 ساعته کرده

و یا تاریخ را در منوی بالای

به نمایش در بیاورد.

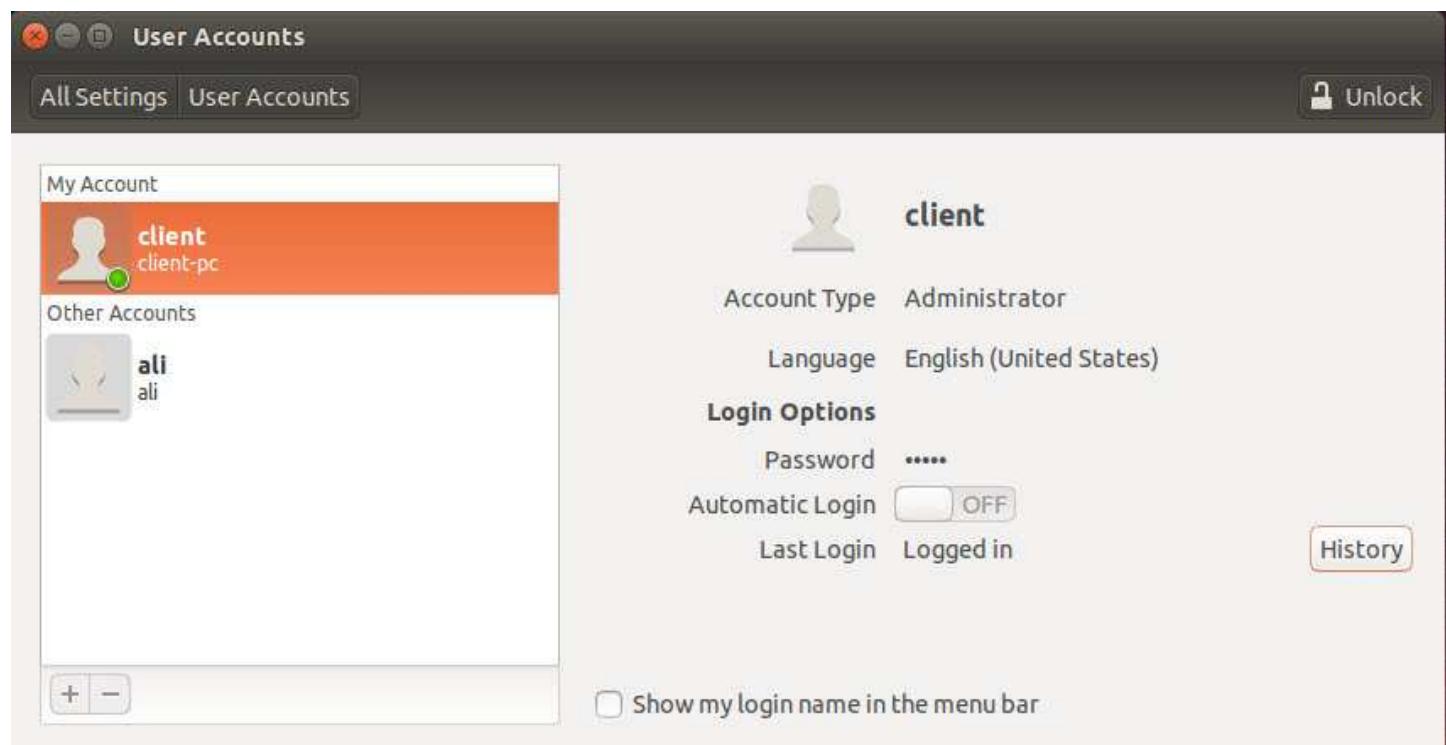
= در قسمت شما می توانید تنظیماتی از قبیل : روشن کردن osk یا بزرگ کردن متن یا صدا روی Universal access

- تنظیمات نوشتاری می باشد . Capslock .numlock

User Accounts

در این قسمت شما نام کاربری خود و دیگر اعضا را می بینید و لذا در اینجا شما می توانید پسورد اکانت خود را تغییر دهید و یا در قسمت history می توانید زمان ورود و خروج کاربر را مشاهده کنید. و اگر در گروه کاربری root قرار داشته باشید. می توانید به اکانت دیگران هم دسترسی داشته باشید.

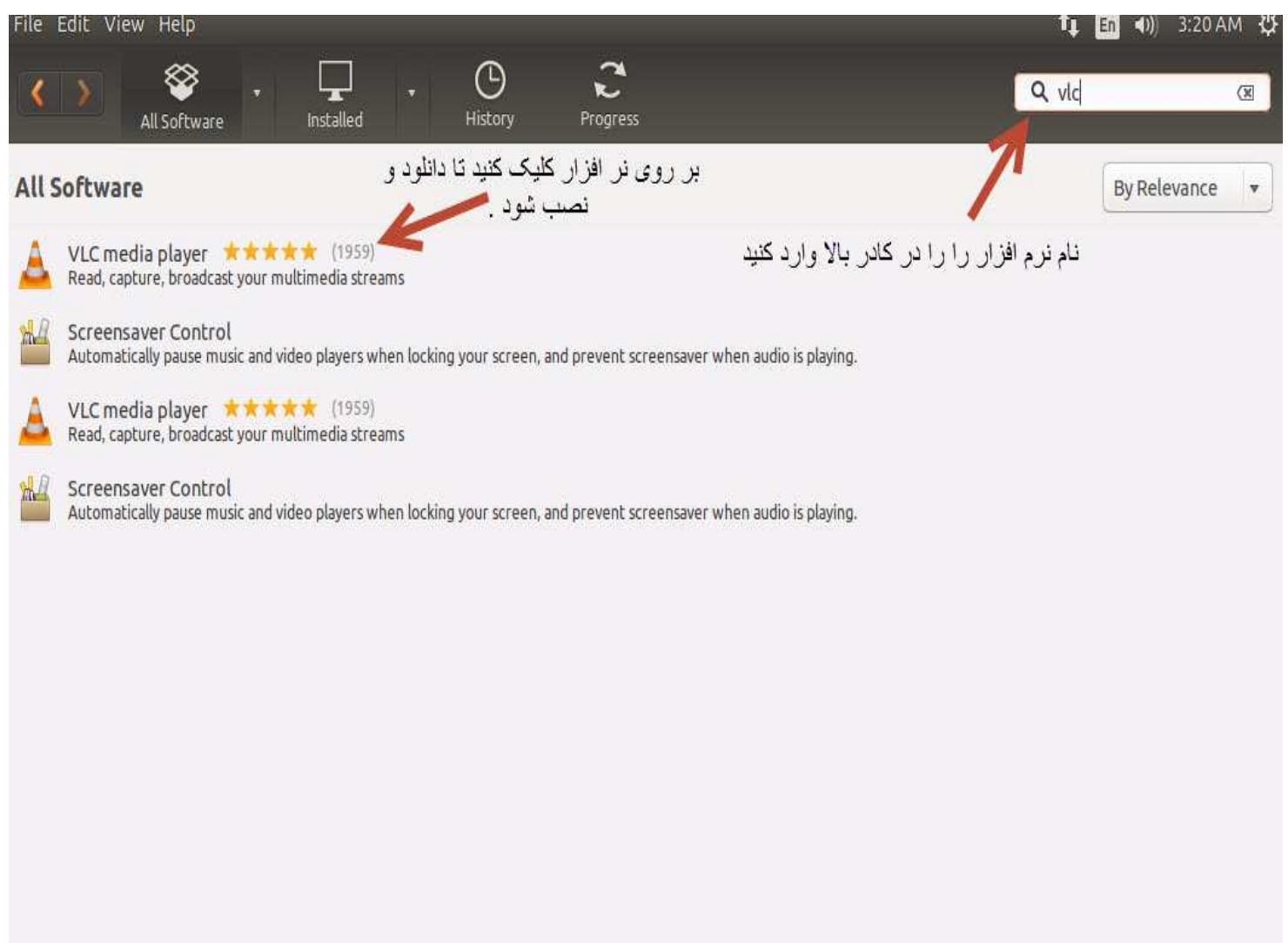
Ubuntu software center

* برای نصب نرم افزار در محیط گرافیکی می توانید مخازن کامل مربوط به توزیع مورد نظر خود را خریداری کنید تا برای نصب به اینترنت متصل نشوید یا حتما بایستی به اینترنت متصل باشید. چرا که برای نصب نرم افزار باید نام نرم افزار مورد نظر خود را از داخل مخازن جستجو کنید اگر توانستید نرم افزار خود را پیدا کنید آن وقت برای دانلود آن نرم افزار را باید از سرور انتخاب شده دانلود کنید

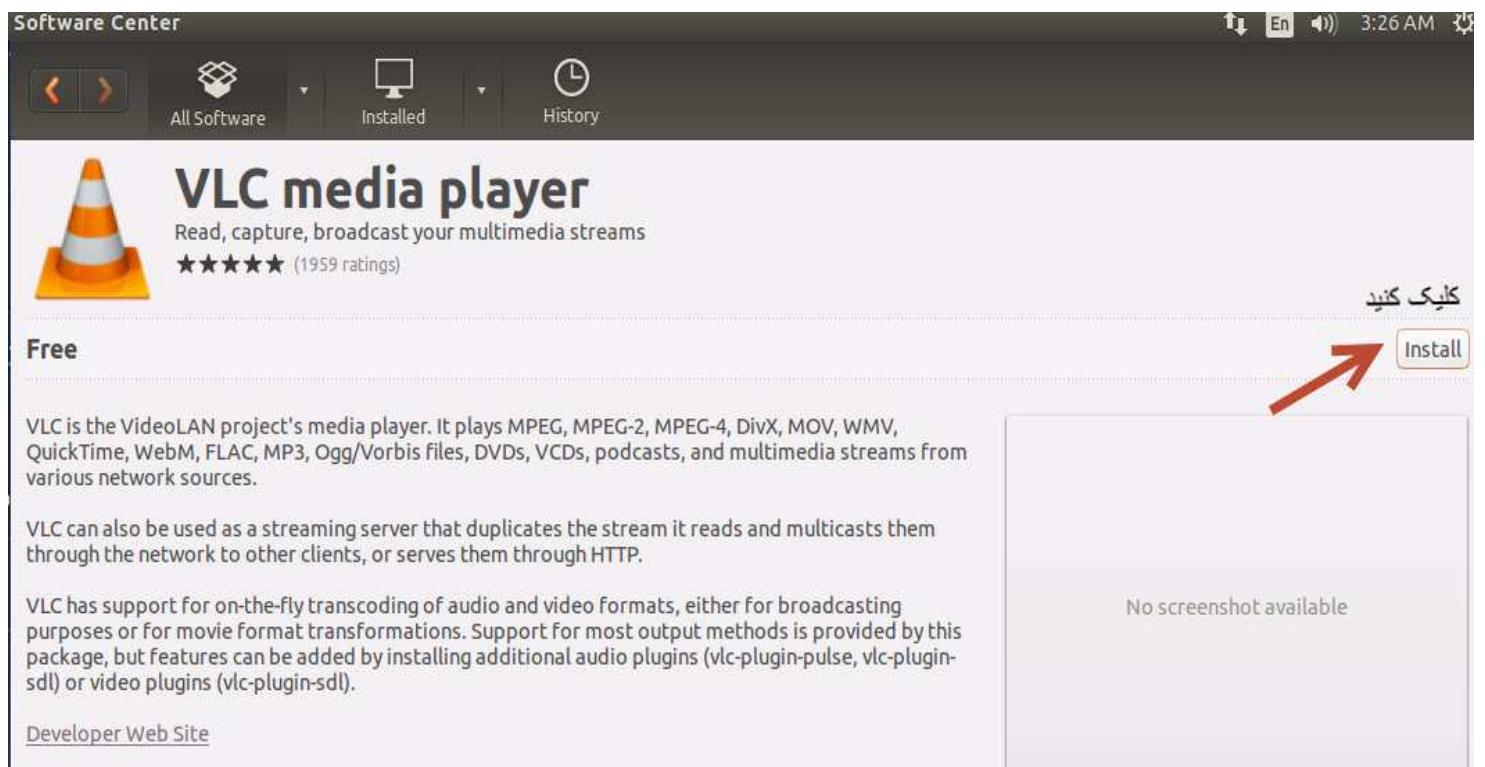
لذا در اینجا حتما نیاز به اینترنت است اما در روش نصب دستی (سورس نرم افزار) می توانید سورس نرم افزار خود را در قالب یک فایل فشرده شده از محیط اینترنت یا از جایی دیگر تهیه کنید و در محیط ترمینال نصب کنید اگر هدر فایل به های آن در خود فشرده شده وجود داشته باشد مشکلی نیست. و گرنه دوباره بایستی برای دانلود هدر فایل به اینترنت متصل شوید.

مثال : نصب نرم افزار vlc

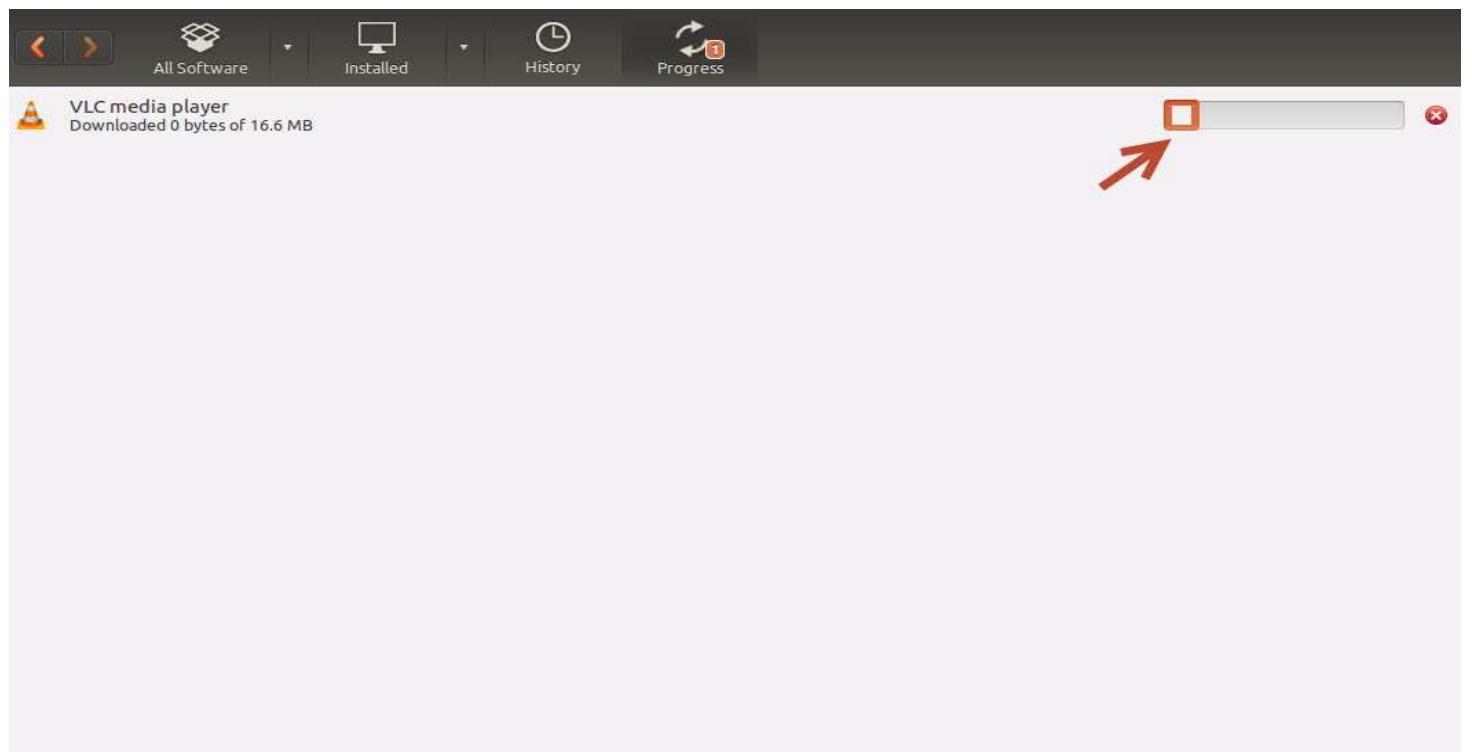
برای نصب نرم افزار از صفحه دسکتاپ خود به ubuntu software center بروید و نام نرم افزار خود را در کادر وارد کنید. توجه داشته باشید اگر موقع نصب از شما درخواست پسورد کرد. بایستی پسورد خود (root) را وارد کنید.

و بعد روی قسمت install کلیک کنید.

و اکنون رمز خواسته شده را وارد کنید و نرم در حال دانلود کردن و نصب همزمان می باشد.

Xnview , GQview , Qiv , Kuickshow	باز کننده عکس
Gimp , Image Magick , Pixel32[Prop]	ویرایشگر عکس
Mplayer , Winamp , Amarok	پخش کننده موسیقی
Sound Studio , GNU Sound , Sweep	ویرایشگر صدا
Video LAN (VLC) , Winamp , Aviplay , Mplayer , Kaffeine	پخش کننده فیلم
RoseGarden , Ardour	سازنده موزیک
SWF Macromedia Flash Player , Flash Player	فلش پلیر
Draw SWF , Ming	ساخت انیمیشن فلش
Blender , K3D , K3Studio , KPovModeler.	کار با گرافیک سه بعدی (3D)
Gnome iconedit , Kiconedit	ویرایشگر آیکن
K3b , Berasero Disk Burner	رایت کننده CD و DVD

* اسامی برخی نرم افزار های کاربردی لینوکس*

Xpdf , Kpdf ,Documents viewer	باز کننده فایل های PDF
PDFLatex , Xfig , GGV , Panda PDF Generator , Libre Office	سازنده فایل های PDF
Gedit (Gnome) , Kedit (KDE) , nano	ویرایشگر متن
Gnozip , KArchiveur , Gnochive Console→tar,gzip,bzip2,rar	فشرده ساز
FireFox , Chromium , Netscape , Opera	مرورگر
Kget , Axel , Wget , Downloader for X.	مدیریت دانلود
Kmail , Gnus , Gnumail , Balsa	مدیریت ایمیل
Libre Office , openoffice.org	بسته آفیس
Empathy , Pidgin	ابزار چت
Unrm , myrescue , e2undel	بازیاب اطلاعات (Recovery)
KDENlive , kino	میکس فیلم

دوستان امیدوارم که تا این مرحله یادگیری لینوکس برای شما مفید و موثر باشد.

نکته اول : محیط گرافیکی لینوکس نسبت به ویندوز دارای تنظیمات کمتری است به طوری که اگر توجه کنید.

آن تنظیمات پیشرفته ای که در ویندوز در دسترس دارید در لینوکس کمتر به چشم می آید.

در لینوکس برای اعمال تغییرات پیشرفته تر باید به سمت ترمینال (محیط دستوری) بروید.

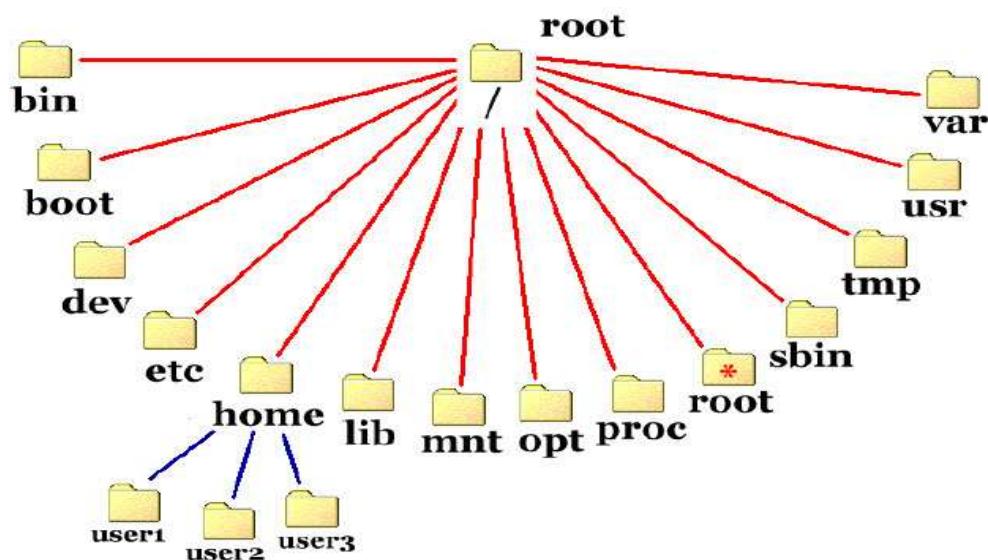
نکته دوم : سعی کنید تنظیمات محیط گرافیکی را به خوبی تمرین کنید تا برای امور ساده مجبور به استفاده از

سیستم عامل های دیگری نباشد.

(پیانی جله سوم)

محل های کلیدی در سیستم عامل:

/ (اسلحه) : نماد root است. ریشه ای سیستم عامل است که بقیه پوشه ها زیر مجموعه این پوشه قرار میگیرند.

Bin : در این شاخه، دستورات سیستم عامل که برای تمام کاربران قابل دستیابی هستند و برخی دستورات مدیریتی سیستم قرار میگیرند.

Boot : این شاخه که میتواند در یک پارتیشن جداگانه بوده و به پوشه boot متصل شده باشد، حاوی برنامه راه انداز بوت سیستم عامل میباشد. مانند Grub و Lilo

Dev : محل قرارگیری نقطه دسترسی های ابزارهای سخت افزاری است. مثلا تمام پورت ها، پارتیشن ها و... در اینجا دارای یک فایل هستند. برای مثال فایل dev/fd0 نشاندهنده فلاپی درایو سیستم است و به همین ترتیب. بسیاری از برنامه های کاربردی از این فایلهای دسترسی برای خواندن و نوشتمن داده ها بر روی ابزار مورد نظرشان استفاده میکنند. مثلا یک برنامه کاربردی فایل dev/fd0 را باز کرده و در آن مینویسد. در حقیقت اطلاعات روی درایو فلاپی و دیسکی که در آن قرار دارد، نوشته خواهد شد

Etc : در این شاخه فایل های پیکربندی برنامه های سرویس دهنده و برخی فایلهای سیستمی دیگر قرار میگیرند. مثلا فایل pckrbdی سرویس دهنده وب آپاچی در سیستم های دیبان در etc/apache/http.conf قرار دارد و به همین ترتیب

Home : در این شاخه دایرکتوری های خانگی کاربران سیستم و اطلاعات آنها قرار میگیرد. بهتر است این شاخه در یک پارتیشن جداگانه قرار گرفته و متصل شود. این کار حفاظت از داده های کاربران را بالاتر خواهد برد. ضمنا در صورت نیاز به

فرمت و نصب مجدد سیستم، اطلاعات کاربران دست نخورده باقی مانده و پس از نصب مجدد، کلیه تنظیمات شخصی و اطلاعات آنها بدون تغییر باقی خواهند ماند.

Lib : این شاخه همانطور که از نام آن پیداست، محل قرار گیری فایل‌های کتابخانه برنامه‌ها است. این کتابخانه‌ها توسط برنامه‌های کاربردی و ابزارهای برنامه نویسی بکار گرفته می‌شوند.

Mnt : این شاخه معمولاً دارای زیرشاخه‌هایی مانند **cd rom** و **floppy** و محل اتصال سنتی درایوهای فلاپی و **CD-ROM** می‌باشد. همچنین پارتیشن‌ها دیگر دیسک سخت را نیز می‌توانید در این شاخه متصل نمایید. البته اجباری به این کار وجود ندارد. مثلاً در سیستم‌های مبتنی بر دیسان، درایوهای فلاپی و **CDROM** در شاخه‌های **floppy** و **cdrom** که در زیر ریشه قرار دارند، متصل می‌شوند. اتصال و برداشتن اتصال پارتیشن‌ها و درایوها با استفاده از دستور **mount** صورت می‌گیرد. اشتراکات شبکه را نیز می‌توانید در این شاخه متصل نمایید.

نکته: Mount شدن:

در لینوکس درایوها با کاراکتر مشخص نمی‌شوند. اگر یک حافظه خارجی مثل **CD-ROM** یا **USB-Memory** به سیستم متصل شود، لینوکس به طور خودکار آن را شناسایی کرده و یک **shortcut** در پوشه **/media** برای دسترسی به آن حافظه در نظر می‌گیرد. به این کار، در اصطلاح «**ماونت شدن**» گفته می‌شود. توجه کنید که این به معنی کمی کردن اطلاعات در آن پوشه نیست بلکه فقط یک راه مجازی برای دسترسی به آن اطلاعات است.

Proc : این شاخه یک سیستم فایل مجازی است که برخی اطلاعات مربوط به سیستم و هسته از آن قابل دستیابی می‌باشد. مثلاً فایل **version** در این شاخه حاوی اطلاعات هسته سیستم عامل مانند نسخه آن و ... می‌باشد.

Sbin : دستورات و برنامه‌های مدیریتی سیستم در این شاخه قرار می‌گیرند که مخصوص کاربر ۲۰۰t است.

Tmp : محل قرارگیری برخی فایلهای موقتی برنامه‌های کاربردی است.

Usr : بسیاری از برنامه‌های کاربردی در این شاخه نصب می‌شوند. مثلاً **Xwindow** در این شاخه قرار دارد. همچنین برخی دستورات و دستورات مدیریتی نیز در مسیرهای **usr/sbin** و **usr/bin** قرار می‌گیرند.

Var : این شاخه که معمولاً در کامپیوترهای سرویس دهنده در یک پارتیشن جداگانه قرار می‌گیرد، مخصوص برنامه‌های سرویس دهنده‌ای مانند وب و **FTP** و بانکهای اطلاعاتی است. مثلاً فایلهای مربوط به یک وب سایت می‌توانند در **WWW/var** قرار گیرند. به دلیل اینکه در برخی از حملات DOS دیسک سخت سیستم با فایلهای آشغال پر می‌شود، این شاخه را در یک پارتیشن جداگانه قرار می‌دهند که در صورت قرارگیری تحت حمله و پرشدن احتمالی دیسک سخت، کل سیستم عامل دچار وقفه نگردد و آسیب به همان قسمت محدود شود.

تمامی شاخه‌هایی که در بالا توضیح داده شد، می‌توانند در پارتیشن‌های جداگانه قرار داده شوند. ولی ضرورتی ندارد.

مفاهیم خط فرمان

Command

رشته کاراکتری است که برای فعال کردن یک کار تایپ می‌گردد. مثلاً دستور `LS` در خط فرمان، فایلهای پوشه جاری را لیست کرده و نمایش میدهد.

Option

بیشتر فرمان‌ها Option را به عنوان قسمت دوم دستور خود دارند و با استفاده از آن‌ها می‌توانیم دستورات را اصلاح کنیم. مثلاً دستور `LS` فقط نام فایل‌های پوشه جاری را نمایش می‌دهد، اما اگر بخواهیم جزئیات دیگری از نمایش و نوع تنظیم‌ها را ببینیم بایستی از Option‌ها استفاده کنیم.

اگر خواستید فهرست کاملی از Option‌ها را داشته باشیم می‌توان از دستور `man` قبل از دستور مورد نظر که در اینجا `LS` میباشد استفاده کنیم.

برای مثال:

`man ls`

Argument

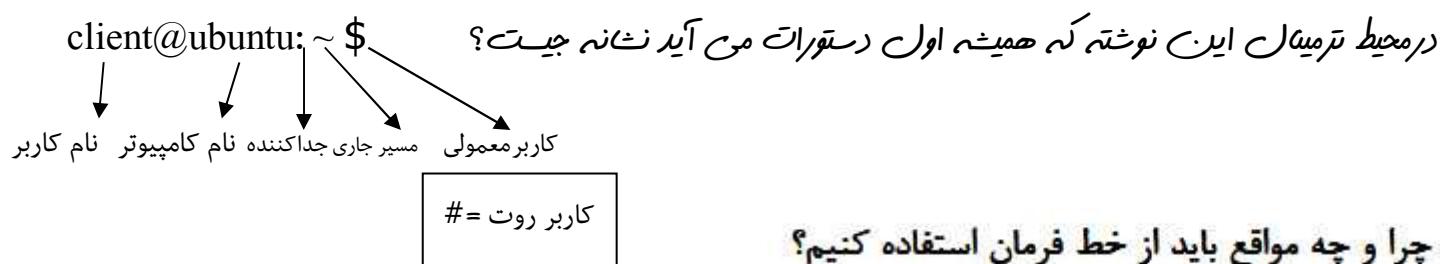
علاوه بر Option‌ها بسیاری از دستورات لینوکس دارای آرگومان‌هایی نیز می‌باشد که این آرگومان‌ها دارای ویژگی‌های اضافه ای هستند که شما می‌توانید با استفاده از آن‌ها کارهای بیشتری انجام دهید. باید بدانید که علاوه بر خود دستورات، حتی Option‌ها نیز دارای آرگومان هستند.

* Shell *

shell راهی برای اجرای دستورات و ایجاد فایلهای می‌باشد. shell برنامه‌ای است که دستورات کاربر را دریافت و آن را اجرا می‌کند و علاوه بر اینکه نقش واسطه بین سیستم و کاربر را دارد، می‌تواند به عنوان یک زبان برنامه نویسی مورد استفاده قرار گیرد. shell یک component به حساب می‌آید و توسط کاربر قابل انتخاب و نصب است.

نکاتی در مورد کار با shell :

- ✓ لینوکس به حروف کوچک و بزرگ حساس است! بسیاری از اوقات به این دلیل دستور شما اجرا نمی‌شود که مثلاً desktop را Desktop نوشته اید.
- ✓ کلید Tab در هنگام نوشتن دستورات فراموش نشود. کافی است بخشی از کلمه را بنویسید و کلید Tab را بزنید تا کلمه مورد نظر کامل شود.
- ✓ جهت‌های بالا و پایین، دستورات History را برمی‌گرداند.
- ✓ هر کجا احساس کردید صفحه شلوغ است از دستور clear برای پاک کردن استفاده می‌کنیم.

۱- هر گاه مشکلی پیش آید، یا سوالی در یک انجمن اینترنتی پرسیده شود معمولاً پاسخها به صورت خط فرمانی بیان می‌شود. ضمن این که خط فرمان پیغامهای بیشتری در مواجهه با یک مشکل نمایش میدهد.

۲- مدیریت سیستم از راه دور

اگر بخواهیم به صورت Remote (از راه دور) یک سرور را مدیریت کنیم معمولاً به جز خط فرمان روش دیگری در اختیار ندارید. البته برخی محیط‌های گرافیکی و مبتنی بر وب نیز وجود دارد اما معمولاً سرعت پایینی دارد.

۳- برخی امکانات از طریق GUI در دسترس نیست.

GUI = Graphical User Interface = واسط کاربری گرافیکی

UFI = User Friendly Interface = واسط کاربرپسند

GUI معمولاً یک روش پایه‌ای و معمولی برای مدیریت است. کارهای پیچیده فقط از طریق CL قابل انجام است در مواقعی که GUI خراب می‌شود و یا گاهی که نصب نشده است، مجبوریم از خط فرمان استفاده کنیم.

۴- محیط گرافیکی مختلف با هم فرق می‌کند، اما در حالی که خط فرمان ثابت است بنابراین راهنمایی کردن از طریق خط فرمان، ساده‌تر از راهنمایی از طریق گرافیک است.

۵- دلیل دیگر استفاده از خط فرمان این است که نسبت به عملکرد درونی کامپیوتر نزدیکتر است و دارای انعطاف پذیری بیشتری نسبت به رابط گرافیکی می‌باشد.

نکته: در لینوکس شما برای دسترسی به بعضی تنظیم‌ها و نصب نرم افزارها نیاز به دسترسی روت دارید (مانند شکل زیر)

ابتدا بایستی با دستور sudo passwd root برای روت پسورد بگذارید و سپس دستور su را بزنید و پسورد را وارد کنید. و برای خارج شدن از کاربر روت و برگشتن به کاربر خود باید exit را بزنید.

```
client-pc@ubuntu: ~/Desktop
client-pc@ubuntu:~/Desktop$ reboot
reboot: Need to be root ← درین مثال شما برای راه اندازی مجدد نیاز به قدرت روت دارید.
client-pc@ubuntu:~/Desktop$ reboot
reboot: Need to be root ←
client-pc@ubuntu:~/Desktop$
```


(پیان جلسه پنجم)

* ساخت فایل یا پوشه *

بعد از پشت سر گذاشتن مراحل گرافیکی و آموزش آن به صورت تصویری حالا نوبت آن رسیده است که کمی

دیدگاه خود را به لینوکس عوض کرده و حرفه ای تر بنگرید لذا جلسات بعدی را با وارد کردن دستور در

محیط ترمینال پیش می رویم. (در حدود 120 دستور را با هم تمرین می کنیم)

توجه : دوستان توجه داشته باشند که ما در دستورات از آرگومان استفاده می کنیم مثال : -p mkdir

در این مثال mkdir دستور ساخت پوشه و - آرگومانی برای ساخت پوشه های تو در تو است که بعد از دستور اصلی می

آوریم. دوستان من در هنگام نوشتن دستور فاصله میان دستور و آرگومان (space) را رعایت کنید. و دوستان عزیز توجه

داشته باشید. که هر دستور لینوکس آرگومان های زیادی دارد که هر کدام کارایی خاصی را دارند. و مادر اینجا فقط

آرگومان های کاربردی تر و ساده تر را ذکر می کنیم

دستور	عملیات	آرگومان های مهم	توضیحات و مثال
ls	نمایش محتويات یک پوشه	-a	فایل های مخفی را هم نشان می دهد -a ls
	نمایش همه فایل ها	-l	به صورت لیستی فایل را نشان می دهد -l ls
	نمایش به صورت لیست درختی	-lh	نمایش همراه مجوزها و گروه
	نمایش همراه مجوزها و گروه	-t	نمایش بر اساس آخرین تغییرات فایل ها
cd	رفتن به یک پوشه		cd folder1
cd ..	برگشت به پوشه قبلی		از دستور ~ cd می توان به پوشه home رفت.

*** ساخت فایل و پوشه ها و کریبروک آنها * * جله ششم ***

توضیحات و مثال	آرگومان های مهم	عملیات	دستور
mkdir <u>folder1</u> ← ساخت یک پوشه با نام mkdir -p 1/2 ← پوشه 2 در داخل پوشه 1 mkdir -m=741 <u>folder1</u> روش نوشتمن دستور	دستور خالی -p -m	دستور ساخت یک پوشه ساخت پوشه های تو در تو ساخت پوشه با تعیین مجوز	mkdir
touch file touch -c touch -f ← بدون خطای فایل ساخته می شود	-c -f	ساخت یک فایل هیچ فایلی ساخته نمی شود ساخت اجباری یک فایل	touch
nano <u>file</u>		ویرایش کردن یک فایل	nano
rm <u>file</u> rm -I <u>file</u> rm -f <u>file</u> rm -f <u>file</u> <u>file2</u> rm -rf <u>folder</u> rm -rf <u>folder</u> <u>folder2</u>	-i -f -f rf rf	پاک کردن یک فایل پاک کردن بی درنگ فایل پاک کردن اجباری یک فایل پاک کردن چند فایل پاک کردن یک پوشه پاک کردن چند پوشه	rm
در اول اسم پوشه یا فایل نقطه بگذارید. فایل مخفی و در محیط گرافیکی دیده نمی شود.	ندارد	محفوی کردن پوشه یا فایل	. <u>filename</u>

*** ساخت فایل و پوشش ها و کریبروک آنها * * جلسه ششم ***

توضیحات و مثال	آرگومان های مهم	عملیات	دستور
cat <u>file1</u>		نمایش یک فایل از سطر اول	cat
tac <u>file1</u>		نمایش یک فایل از سطر آخر	tac
more <u>file1</u>		نمایش یک فایل	more
less <u>file1</u>		نمایش یک فایل	less
head -2 <u>file1</u> دو سطر اول فایل را نشان می دهد	-n	نمایش چند خط اول فایل	head
tail -2 <u>file1</u> دو سطر آخر فایل را نشان می دهد	-n	نمایش چند خط آخر فایل	tail
firefox <u>file.html</u>		اجرای یک فایل با یک برنامه مشخص	Software filename <u> </u>
cp <u>نام فایل جدید</u> <u>نام فایل</u>		کپی کردن یک فایل	cp
cp <u>نام فایل جدید</u> <u>dir/*.</u>		کپی کردن محتويات یک پوشه به جایی ديگر	
cp -a <u>dir1</u> <u>dir2</u>	-r , -a	کپی کردن یک پوشه	
mv <u>آدرس جدید</u> <u>نام فایل</u>		جا به جایی فایل ها	mv
mv data1 ./Desktop/client			
mv <u>نام جدید</u> <u>نام فایل</u>		تغییر نام فایل ها	mv
mv large small			

*** جله ششم * * ساخت فایل و پوشه ها و کریبروک آنها * * بینوکس را خوب یاد بگیرید ***

دستور	عملیات	آرگومان های مهم	توضیحات و مثال
stat	خصوصیات فایل یا فولدر		stat file.jpg
find/ -iname <u>*.mp3</u>	یافتن یک فایل یا دایرکتوری (فقط با کاربر root)		مثال <u>find/ -iname *.mp3</u>
locate	جستجو		file name
which	اجرا می شود.		file name
gpg -c	رمز گذاری بر روی فایل		gpg -c file.txt
gpg	برداشتن رمز یک فایل		gpg file.txt
pwd	یافتن مسیر فعلی		مسیری که شما الان در آنجا هستید را نشان می دهد

(پیل جله ششم)

دوستان عزیز در این جلسه دستورات کاربردی و مهم لینوکس را با هم مرور می کنیم.

مثال و توضیحات	آرگومان های مهم	عملیات	دستور
نمایش تاریخ و زمان سیستم date		نمایش تاریخ و زمان	date
مثال -s "3 sep 2015 22:15:00" date -r <u>filename</u>	-s -r	تغییر تاریخ و زمان نمایش تاریخ ساخت (آخرین تغییر) یک فایل	
date -u	-u	نمایش تاریخ و ساعت جهانی	
cal 2015		نمایش تقویم	cal
free		نمایش میزان رم و فضای swap (پیش فرض به کیلو بایت است)	free
free -m	-m	نمایش میزان رم به مگابایت	
این دستور را باید در (/) ریشه سیستم عامل خود وارد کنید		نمایش میزان cpu	cat /proc/cpuinfo
ps -axu Ps -ef	-axu -ef	لیست پردازش های در حال اجرا	ps

مثال و توضیحات	آرگومان های مهم	عملیات	دستور
وقتی این دستور را می زنید PID را پیدا کنید. top -i	-i	لیست پردازش های در حال اجرا پردازش های فعال	top
kill 1257		از بین بردن پردازش با شناسه pid	Kill pid
killall firefox		از بین بردن پردازش با اسم برنامه	killall
clear		پاک کردن صفحه ترمینال	clear
history		دستورهای نوشته شده	history
		آخرین دستورات در history	کلید بالا و پایین صفحه کلید
history -c		پاک کردن history	history -c
mkdir dir && touch file.txt mkdir dir : touch file.txt		اجرای دستورات پشت سر هم یا اجرای همزمان چندین دستور	&& or :
init 0		دستور خاموش شدن سیستم	init 0
reboot		راه اندازی مجدد سیستم	reboot
shutdown now shutdown 13:21 shutdown -r 13:21	-r	خاموش کردن همین حالا خاموش کردن در زمان مشخص ریستارت کردن در زمان مشخص	shutdown now shutdown time

مثال و توضیحات	آرگومان های مهم	عملیات	دستور
alias boro='cd'		تنظیم اسم مستعار به جای دستور اصلی	alias
alias		دیدن لیست اسامی اسم مستعار	alias
man cp --help cp		دیدن توضیحات و آرگومان های یک دستور	man or --help
ctrl+z کلید ctrl+c کلید		کلید میانبر برای توقف برنامه در ترمینال	Ctrl+z or Ctrl+c

(پیانو جلسه هفتم)

در این جلسه با هم ساخت کاربر و ساخت گروه را با هم مرور می کنیم.

مثال و توضیحات	عملیات	دستور
Sudo useradd client	ساخت یک کاربر	sudo <u>useradd</u> <u>username</u>
sudo <u>userdel</u> <u>client</u>	حذف یک کاربر	sudo <u>userdel -r</u> <u>username</u>
sudo <u>passwd</u> <u>client</u>	تغییر پسورد کاربر	sudo <u>passwd</u> <u>username</u>
sudo <u>passwd</u> <u>root</u>	پسورد گذاشتن و فعال کردن کاربر روت	sudo <u>passwd</u> <u>root</u>
su <u>root</u>	رفتن به کاربر روت	su
ابتدا باید به کاربر root بروید و بعد login <u>username</u> را بنویسید	ورود به یک کاربر دیگر	login
exit	خروج از یک کاربر	exit
uptime	زمان روشن بودن سیستم	uptime
w	کاربران در حال استفاده از سیستم	w
finger client	اطلاعات درباره ی یک کاربر	finger user
Chage -E	تعیین محدودیت زمانی برای کاربر	chage -E
groupadd <u>groupname</u>	ایجاد یک گروه جدید	groupadd
groupdel <u>groupname</u>	حذف یک گروه	groupdel

مثال و توضیحات	آرگومان های مهم	عملیات	دستور
newgrp - group name		وارد شدن به یک گروه جدید	newgrp
group door		مشاهده گروه های که کاربر در آنها عضو است.	group <u>groupname</u>
groupmod -n door doore	-n	تغییر نام یک گروه	groupmod
gpasswd -A client groups	-A	مدیر گروه کردن یک کاربر	gpasswd
gpasswd -d client groups	-d	حذف کردن یک کاربر توسط مدیر	
gpasswd -a client groups	-a	اضافه کردن یک کاربر به گروه	

نکته : دوستان عزیز توجه داشته باشید که همزمان که دستورات جدید را فرا می گیرید بايستی دستورات قدیمی را مرور کنید چرا اگر تمرين نکنید این امکان وجود دارد که دستورات را در فاصله زمانی کوتاه فراموش کنید .

نکته : دوستانی که دانشجو هستند حتما اگر مطلبی را متوجه نشدند از اساتید محترم کمک بگیرند .

(پیاپی جله هشتم)

فشرده سازی ها در لینوکس با چندین فرمت انجام می شود که از مهم ترین آن ها عبارتند از :

tar.gz-6 tar-5 zip-4 rar -3 gz-2 bz2 -1

مثال و توضیحات	آرگومان های مهم	عملیات	دستور
bz2 file1		bz2 فشرده سازی با فرمت	bz2
bunzip file.bz2		خارج کردن فرمت bz2	bunzip
gzip file1		gz فشرده کردن با فرمت	gzip
gunzip file.gz		خارج کردن فرمت gz	gunzip
rar <u>file2.rar file1</u>		rar فشرده کردن فایل با فرمت	rar <u>newfile file</u>
Unrar <u>file.rar</u>		rar خارج کردن فرمت	unrar
zip <u>file2.zip file1</u>		zip فشرده کردن با فرمت	zip <u>newfile file</u>
unzip file2.zip		zip خارج کردن با فرمت	unzip
Tar -c <u>file2.tar file1</u>	-c	tar فشرده کردن با فرمت	tar
tar -x file.tar	-x	tar خارج کردن با فرمت	tar

نکته- بعضی از فرمت های فایل فشرده توسط ویندوز پشتیبانی نمی شوند (مثل tar.gz) اما فرمت های zip , rar , tar از پشتیبانی می شود.

***سیوک** را خوب باد بشیرم*

فشرده سازی فایل در سیوک

جله نهم

نکته مهم - در فشرده کردن نوع tar می توانید از آرگومان های C-f-v-Z-X استفاده کنید.

C = compress به معنای فشرده کردن است.

V = نمایش لیست فایل ها می باشد.

f = برای فشرده کردن فolder یا (دایرکتوری)

z = برای فشرده کردن با فرمت tar.gz

x = برای خارج کردن فایل از حالت فشرده می باشد.

مثال و توضیحات	دستور	عملیات
لطفا برای	tar -cvfz <u>file.tar.gz</u> <u>dir1</u> 	فشرده کردن دایرکتوری با فرمت tar.gz
یادگیری	tar -xvfz <u>file.tar.gz</u>	خارج کردن فرمت tar.gz
بهتر	tar -cvfj <u>file.tar.bz2</u> <u>dir1</u>	فشرده کردن با فرمت tar.bz2
تمرین	tar -xvfj <u>file.tar.bz2</u>	خارج کردن فرمت tar.bz2
کنید.	tar -xv <u>file.tar</u> ~/Desktop/	خارج کردن یک فایل به مسیر مورد نظر

& نصب سورس نرم افزار در مخازن لینوکس &

* سورس یک نرم افزار موجود. معمولاً به صورت یک فایل فشرده در دسترس می باشد. که ابتدا باید از روش های گفته شده آن را از حالت فشرده خارج کنیم وسپس به درون پوشه نصب بروید و دستور های زیر را پشت سر هم اجرا کنید. دوستان توجه داشته باشید این روش مدت زمان بیشتری نسبت به نصب در محیط گرافیکی طول خواهد کشید.

./configure

make

make check

make install

نکته - دوستان توجه داشته باشید در هنگام نصب امکان دارد شما برخی هدر فایل ها را نداشته باشد پس برای نصب هدر فایل بایستی به اینترنت وصل باشد و با دستور sudo apt-get install header file name می توانید هدر فایل مورد نظر را نصب و نصب را ادامه دهید.

برای نصب پسوند فایل های (rpm) (پسوند فایل های اجرایی redhat)

ابتدا باید فرمت را به deb کنید . sudo alien file name .rpm

Sudo apt-get install alien سپس آن را نصب کنید.

نکته آخر : تمامی نرم افزار ها در مسیر زیر نصب می شوند و می توانید از آنها back up و up back بگیرید. در ابونتو دیگری استفاده کنید.

Var/cache/apt/archives

(پیان) جله نهم

لینوکس را خوب یاد بگیریم

مجوزهای یک فایل

جله رحم

پایه و اساس سطح دسترسی در سیستم عامل در لینوکس به دو بخش تقسیم می شود.

1-مالکیت فایل (owner ship) 2-مجوز فایل (pemision)

*مالکیت فایل شامل دو قسمت می شود؟

1-مالکیت کاربری (user ownership)

2-مالکیت گروهی (group ownership)

chown user owner : group owner file.txt

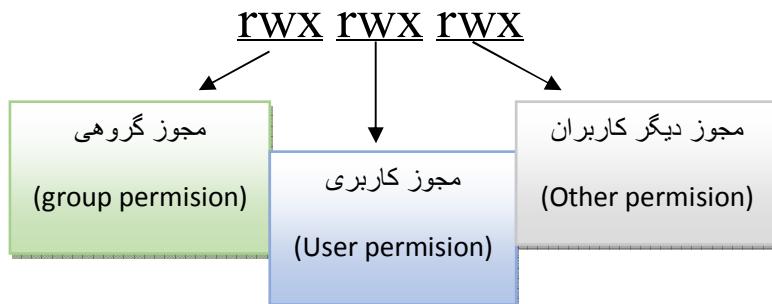
*تغییر (owner ship) فایل با دستور

chown client : server file.txt

*مثال برای دستور ۶۸

(permision) مجوز

نکته: مجوز دهی فایل ها در لینوکس به ۳ سطح تقسیم می شود.

نکته: هر کدام از سه حرف rwx شامل حروف و اعداد خاصی می شود؟

r= read permision = 4 (مجوز فقط خواندنی)

w= write permision = 2 (مجوز فقط نوشتنی)

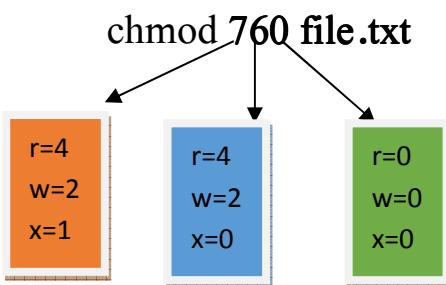
x= execute permision = 1 (مجوز فقط اجرایی)

no permision = 0 (بدون مجوز)

chmod 442 file.txt

* تغییر دادن مجوزهای یک فایل

نکته: در مثال بالا اگر توجه داشته باشد 4 اولی به این معناست که در سطح گروهی این فایل فقط خواندنی باشد.
و 4 دومی به این معناست که فایل ما در سطح کاربری فقط خواندنی باشد. و 4 سومی به این معناست که این فایل برای دیگر کاربران فقط نوشتنی باشد.

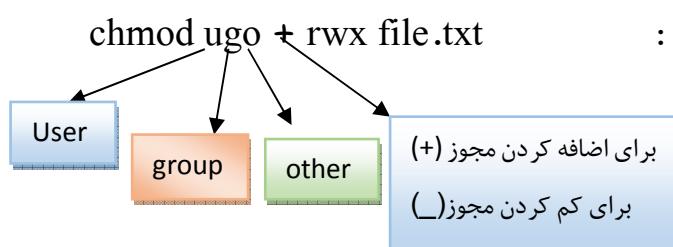

* مثالی دیگر

نکته: دوستان توجه داشته باشید که اعداد 7 از جمع اعداد $1+2+4$ به دست می آید. یعنی هم مجوز خواندنی و هم مجوز نوشتنی و هم مجوز اجرایی دارد. و عدد 6 یعنی اینکه هم مجوز خواندنی و هم مجوز نوشتنی دارد.

chgrp group name file name

* تغییر گروه یک فایل:

chmod ou-rw file.txt

* مثال دیگر برای تغییر مجوز یک فایل:

(پیان جله رهم)

دوستان عزیز امیدوارم که تا اینجا کار که با ما همراه بودید خسته نشده باشد. و این جلسه که جلسه آخر

می باشد. مختصری از دستورات شبکه را باهم تمرین خواهیم کرد.

مثال و توضیحات	دستور	عملیات
<u>sudo ifconfig eth0 192.168.1.5 netmask 255.255.255.0 up</u> 		تنظیم آی پی و بر روی کارت شبکه
Ifconfig eth0	ifconfig	نمایش اطلاعات ارتباط کابلی eth0
iwconfig wlan0	iwconfig	نمایش اطلاعات ارتباط بی سیم
iwlist scan	iwlist scan	اسکن کردن شبکه های بی سیم
ip link set dev <u>eth0</u> name <u>eth1</u>		تغییر نام رابط eth0 به eth1
ip link set dev eth0 up	ip link set dev eth0 up	فعال کردن ارتباط eth0
ip link set dev eth0 down	ip link set dev eth0 down	غیر فعال کردن ارتباط
ip route show	ip route show	جدول لیست مسیریاب ها
ip route add default via 192.168.1.10	ip route add default via <u>ip adress</u>	تنظیم کردن gateway
pppconfig	pppconfig	نصب مودم
pon eth0	pon <u>connection name</u>	اتصال به اینترنت
poff eth0	poff	قطع ارتباط با اینترنت
arp	arp	چک کردن وضعیت ارتباطات
ifconfig	ifconfig	چک کردن کلیه کارت های شبکه

مثال و توضیحات	دستور	عملیات
netstat	netstat	خلاصه ای از وضعیت اتصالات و وضعیت سوکت ها
ping 192.168.1.5	ping ip	تست ارتباط با ip مورد نظر
traceroute	traceroute	تست کردن مسیر گذر کردن یک بسته از یک مبدأ به مقصد
nslookup	nslookup	برای چک کردن نام دامین و اطلاعات ip یک سرور
iwconfig wlan0 essid 'wifi' key admin@1234		تنظیم کردن ssid برای شبکه بی سیم به همراه پسورد گذاشتن
whois 5.5.22.6	whois domain	گرفتن اطلاعات دامنه
dig 5.22.23.4	dig domain	دریافت اطلاعات دامنه
wget file	wget	دانلود یک فایل از اینترنت
wget -c	wdet -c	ادامه دانلود یک دانلود متوقف شده
پورت پیش فرض آن 21 می باشد	پروتکلی برای ایجاد ارتباط از راه دور	پروتکل ssh
ssh client@192.168.1.2	ssh user@host	اتصال به میزبان مورد نظر با نام کاربری مورد نظر
ssh -p 21 client@192.168.1.2	ssh -p port user@host	اتصال به میزبان مورد نظر با نام کاربری مورد نظر با پورت مشخص

دوستان از اینکه این 11 جلسه را با ما همراه بودید از شما متشکریم و امیدواریم همیشه سلامت و در پناه حق باشید. چون این یک کتاب آموزشی بود سعی را براین گذاشتم در پایین ترین سطح ممکن توضیحات لازم را گفته باشیم.

(خدا انلحدار)